

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.
Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:
Dr. Reich Aladár
ország. képviselő.

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Égész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1:50. Egyes
szám ára 12 fillér.

Az ideai gyásznapi.

1903. október hatodikán az osztrákok gondolkodó, németül beszélő, a magyar nemzet pénzén élő hadsereg egy csapat katonája által meggyaláztatták Kossuth Lajos szobrát. Ugyanezen a napon, ugyanezen emberek által meggyaláztatták a magyar nemzetet. Forradalomba akartak kergetni százezer magyar embert, hogy forradalomba kergethessék a magyar nemzetet.

Négy nappal ezelőtt történt ez, de már négy nappal ezelőtt az egész ország is megtudta mily gyalázatos cselekedetre biztatták azt a szegény bakát, aki magával tchetetlen, akinek gondolkodni nem szabad, akiben elfojtják a hazafias érzést, aki nem is ember, hanem gép, hideg érzéketlen valami, akinek az osztrák tiszt, egy-egy tejfeles száju hülye kölyök az ura, a parancsolója, akiből ezek a gyáva ficsurok a legszentebb érzést: a haza és fajszeretetet is kiakarják verni.

Ma már higgadtan tudunk gondolkodni, ma már nem látjuk szemeink előtt az Alföld szinmagyar népét, amint a

fájdalomtól és dühtől remegve állja körül a legnagyobb magyar ércbeöntött szent alakját és könybe borult szemekkel nézi, mint töltik meg a fegyvert éles golyóval a saját fiai, mint tüzik a szuronyt a Manlicherre, hogy az osztrák tiszt egyetlen szavára bele löjjenek a védtelen magyar emberbe, hogy a durva fajzat egyetlen intésére honfivérrel áztassák újra a magyar földet. Ma már nem látunk mást, mint fekete zászlókat az épületeken, fekete zászlókat, amelyek egy nemzet gyászatát, egy ország keserves bánatát hirdetik.

És gondolkodunk.

Egy magyar város független hazafias szittya magyar népe, nemzetünknek büszkesége gyász-ünnepet ül. Felujulnak a régi sebek, élénken él az emlékezetben tizenhárom vértanu rettenetes halála és az utódok keze nem szorul ökölbe, az ajak nem nyílik szitokra, a szív nem kíván bosszút, — hanem könyörgő ima száll fel az égbe a magyarok Istenéhez, könyörgő ima még ezen a napon is.

Mért hogy éppen a magyar honvéd-

séggel gyaláztatták meg a legnagyobb magyar szobrát, mért, hogy éppen a honvédek parancsnokát küldték ki e gyalázatos tett végrehajtására? Ez is az osztrák kamarilla műve, itt is az osztrák szellem nyilatkozott meg: Lásd magyar, te büszke nép, hogy nem csak a „német“ hadsereg, de a te honvédek is sárba tiporják legszentebb érseiteket, megtagadják magyarságukat, ha „rebellisnek“ szobrát ékesíti a kegyeletnek hervadhatlan koszorúja.

És a nemzet ma már ismét nyugodt, magába fojtja keserű fájdalmait, mert tudja, hogy mi az osztrák kamarilla célja, tudja, hogy forradalomba akarja őt kergetni, hogy aztán kinyithassa a sárga-fekete kapukat és rá uszítsa a magyar népre a kétfejű sasos zászlóra esküdt katonaságot.

De megállt a magyar fiu saját vére előtt, kezébe vette a fegyvert, megvárta a parancsot és — nem engedelmeskedett. Annak a néhány sebesültnek vérét, osztrák tiszt kardja, osztrák tiszt revolverének golyója ontotta és ha mi még most sem tudjuk, most sem akarjuk

TÁRCA.

Őszi merengés.

Egykor — jaj de régen volt az!
Lestük, vártuk nyíló tavasz,
Oszlanak-e a fellegek?
Zordon tél után langy-meleg
Sugárzik-e majd a honra,
A letiport, drága honra?
Sötét volt az ég, könnyezett;
Ki értette a könnyeket?
Öröm — vagy bú — harmateseppe
Csurgott-e a hazaföldre?
Csak hullatta, gyöngyként szórta
A letiport, drága honra.

De, míg az ég gyászt ölte fel
Itt lent dobbant millió kebel,
S mint a villám csattanása:
Nagyot zengett a nép szája,
S a szabadság fényt ragyoga
A letiport, drága honra.

Évtizedek, gyászos évek,
Mint bús árnyak, eltűnének,
Szép mosolygó tavaszt vár ma,
A magyar nép hazájára;
Jaj! de ismét sötét felleg
Takarja a szép kék eget.

Fog-e hullni sűrű könnye
A bús honi földgöngyöre?
És, hogyha hull s csurog árja:
Áldás lesz-e a hazára?
Jaj! de vége hit- s reménynek:
Átká van csak a nagy égnek.

Átká rajt' ül a nemzetem,
Sóhajt is nagy keservesen;
Ámde veri, szörnyen sujtja,
Mert tévesztett az ő útja:
Hisz nem dörg, mint villám, szája,
S nem tör büszkén szabadságra.

Joachim Ágoston.

Gólya a kaszárnyában.

Irta: Palatinus József.

Gólya köszöntött be a szürke bérpalotába, a katonaság komor kinézésű épületébe. De nem olyan fészket rakó tisztességes gólyapár, hanem egy valóságos, eleven, iczi-piczi sivalkodó emberkét hozó gólya. Nem látta ugyan senki, hogy a csőrében hozta, de annyi tény, hogy az alig másfél lábnyi emberke reggel a tiszt pavillon lépcsőjén jelentette nagyságával éppenséggel arányban nem álló hangon megérkezését, nyilván méltatlankodva a lovagias tisztikar lovagiatlansága fölött, hogy még csak észre sem akarják venni.

Először is a napos káplár bukkant rá.

— Szent Kleofás és millió donnervetter!
— hőkölt vissza a vitéz, amint meglátta a lépcsőn sivalkodó pólyás babát. — Hát téged mi a csoda hozott ide? — morfondírozott tovább. — Csak tán nem valamelyik tiszt úr? . . . Hisz ha megtudnák megégetnék. De uram bocsá', öreg katona létemre, hogy is gondolhatok ilyet!

A csöpp ember, mintha megszegyelte volna azt a túlságos érzékenykedést, abba hagyta a sirást és mosolyogni kezdett. A vitézt annyira elragadta ez a kép, hogy megfedkezve katona mivoltáról és minden reglamáról, földhöz csapta a napos könyvet és ölbe kapta a gyermeket.

— Már én nem bánom, akárki fattya légy is, de nekem szörnyű mód tetszik az a kis buta pofád — és ezzel egy csattanós esőket nyomott a gyermek pirospozsgás pufók képére.

Erre újra bömbölésbe fogott a kaszárnya hivatlan vendége és fujta tele tüdővel, türellemmel, fújta, hogy becsületére vált volna akármelyik cseh trombitásnak.

A szokatlan zajra csakhamar kitódultak a katonák, a tágas fehérre meszelt folyosóra és a káplár ur köré csoportosulva érthető csudákozással bámulták a kis szörnyeteget. A

követelni a nemzeti hadsereget, ha még most is akad magyar ember, aki gondolkodik azon, ha vajjon vissza keressük-e az osztrák fajzatot a maga hazájába, hogy a sárga fekete zászló helyett a szent trikolor alá esküdjének fiaink és ha még ma sem követeli az egész nemzet, mint egy ember a különválást Ausztriától — akkor igaza van a kamarillának

Dr. Reich Aladár beszámolója

Szép, lélekemelő, harmonikus ünnepség zajlott le f. hó 4-én Baja város polgársága körében, népszerű és szeretve tisztelt országgyűlési képviselője beszámoló beszéde alkalmából. Baja város hazafias polgársága méltóan ünnepelt e napon ama tradícióhoz, mely mindenkoron a függetlenségi eszméhez szorosán fűzte, de csak a legutóbbi választásoknál sikerült neki majdnem negyedszázados vivódás után a függetlenségi zászlót győzelemre segíteni.

Épen két év mult el amaz október 2-iki nevezetes naptól, melyen a bajai független polgárság örömmámorban uszott, de még fokozottabb, még általánosabb volt ez a mostani ünnepség és a függetlenségi elvek nagy térhódításáról tanulságot tevő tömeges részvétellel tette nagygyá és ránk nézve a jövő szempontjából értékes a lezajlott beszámoló ünnepet. Azok a remények, melyek a két év előtti diadal jegyében a polgárság lelkében egy új, egy boldogabb jövőre iránt fakadtak, ma a beszámoló alkalmával beigazolást nyertek, mert amit a kormánypárti Baja városa sok-sok esztendőn át elérni nem tudott, a baja-báttaszéki áthidalás ügye a függetlenségi eszmék két évi diadala óta lépett a megvalósulás komoly stádiumába.

Pártkülömbőség nélkül nyilvánult meg a közbizalom a beszámoló napján Dr. Reich Aladár orsz. gyűl. képviselő iránt, akinek komoly munkássága általános politikai működésében is hatalmas mérvekben izmosodott két évi parlamenti szereplése alatt, úgy hogy nemcsak párt-hiveinél, hanem ellenfeleinél is szimpáthiát tudott mindenha kelteni. Ezt bizonyítja a beszámolón résztvevő számos kormánypárti hívő, akik bizonyára képviselőnk személyét akarták megtisztelni tömeges jelenlétükkel úgy a beszámolón, mint az esti társas vacsorán.

Maga az országos függetlenségi párt is impozánsan képviseltette magát ez ünnepélyen. Bedőházy János, Bakonyi Samu, Bartha Ferencz, Benedek János, Lengyel Zoltán és Pozsgay Miklós orsz. gyűlési képviselők személyében, akiknek bőséges alkalmuk lehetett Baja város közönségének a függetlenségi érzelmeiről bizonyítást szerezni hogy hirül vihessek az országos párt kebelébe a bajai választó kerületben mily erős gyökeret vert a függetlenségi eszme, mily szívósan, mily tántoríthatatlanul ragaszkodik ahhoz ennek a városnak értelmes polgársága és hogy megtudja az országos párt, mennyire számíthat a bajai polgárság támogatására nemzeti irányú, kialakulásunk most forrongó küzdelmében.

* * *

A nevezetes beszámoló eseménydús krónikáját minden részleteiben az alábbiakban közöljük:

A város képe.

Már szombat délután meglátszott a város képén, hogy nagy ünnep előtt áll városunk közönsége, a zászlók mind sűrűbben jelentek meg a házak ormain, úgy hogy valóságos zászló erdőt lengetett az enyhe őszi szellő.

Az esti órákban százával özönlött a polgárság a vasuti állomáshoz, hogy mentől tömegesebben üdvözölje az esti vonattal érkező képviselőt és annak vendégeit

A megérkezés.

Néhány perccel 9 óra után hozta meg a vonat a vendégeket és amikor az állomásra berobogott, harsány éljenzés fogadta az érkezőket, akiknek sorában Bakonyi Samu, Barta Ferencz, Bedőházy János, Benedek János, Lengyel Zoltán, Pozsgay Miklós és dr. Reich Aladár orsz. gyűlési képviselőket üdvözölték. Majd kocsira ülve Dr. Reich Aladár vendégszerető lakására hajtottak, aki a vendégek tiszteletére vacsorát rendezett.

A vasutnál összeverődött nagy néptömeg a Kossuth nóta hangjai mellett Dr. Reich Aladár lakása elé vonult, lelkesen éljenzve a vendég képviselőket. Dr. Reich Aladár röviden meleg szavakkal köszöntö meg a szíves fogadtatást kimentve vendégeit, a kik az utazástól fáradtak és így nem szólhatnak a polgársághoz.

A vendégek látogatásai.

Vasárnap délelőtt a vendégek meglátogattak több helybeli egyesületet és testületet, közöttük a bajai ipartestületet, ahol Czérnay Imre ipartestületi elnök fogadta az érkezőket. Ennek a látogatásnak kellemes emlékét csoportkép alakjában örökítette meg Perger Vincze fényképész, mely képre az összes vendégek, Drescher Gyula pártelnök, Dr. Nyiraty és Dr. Valentin alelnökök, Czérnay Imre és az összes jelenlevő iparosság felvételtek.

Jóízű jelenet is játszódott le e közben. Lengyel Zoltán összehuzta homlokát, mire Benedek János rászólt: Zoltán, csinálj barátos arcot! De ez sehogy sem ment. Egyszerre csak odaszól a mi képviselőnk, dr. Reich Aladár: Zoltán, gondold, hogy a gép Khuen-Héderváry és te rá kiáltasz: Nem tetszik a pofája! Lett erre hahota és Lengyel Zoltán arca is kiderült.

Távozás előtt beirták a képviselők nevüket az ipartestület vendégkönyvébe. Ezután a képviselőkhöz csatlakozott Czérnay Imre elnök és elmentek a pártelnök lakására, ahol Drescher Gyula és neje a vendégek tiszteletére fényes ebédet adtak, melyen jelen voltak: Bakonyi Samu, Barta Ferencz, Bedőházy János, Benedek János, Lengyel Zoltán, Pozsgay Miklós, Dr. Reich Aladár orsz. gyűlési képviselő, Dr. Hegedűs Aladár polgármester, Dr. Nyiraty János és Dr. Valentin Emil a bajai függetlenségi párt alelnökei, Mayer Károly a bajai királyi járásbíró vezetője, Drescher Lajos a polgári olvasó egyesület elnöke, Czérnay Imre ipartestületi elnök, Schön Ödön a bajai kereskedő ifjak egyesületének elnöke, Mérő Ignác a zombori függetlenségi párt alelnöke és

»zöldfülű« bakák szólni sem mertek a meglepetéstől, csak az öregek kockáztattak meg egy-egy csipős kérdést a káplárra, aki még mindig kezében tartotta a sivalkodó teremtet.

A nagy tolongás, zürzavar kíváncsivá tette a lakosztály aranyzinóros vitézeit is. Kúthy, a fűrgő főhadnagy toppant ki legelőbb szobájából s miután egy kacskaringós katonai stílusban elmondott teremtetkezésben a legénységre rivalt, lépett közelebb. A fiúk tisztelegve állottak félre, csak a napos dédelgette karján a fattyu rekrutajelöltet. Még csak fejéhez se emelte kezét.

— Káplár ur Bodó! — kiáltott nyersen a magáról megfélemedezett emberre Kúthy.

Bodó félkarjával átölelve a gyermeket összezsicsapta bokáit és tisztelgett.

A katonai fegyelem mosolygott, kacagott mindenki, még a szigorú kinézésű falak is, csak a napos állt komolyan, még akkor is vigyázzba, mikor az általános hahota a bentlévő összes tiszteteket kicsalta a folyosóra. Majd a következő, nem mindennapi mondókába fogott:

— Jelentem alássan főhadnagy urnak, a gyereket itt találtuk a pavillon lépcsőjén.

Főhadnagy ur Kúthynak, nemkülönbentisztársainak nem csekély meglepetést szerzett ez a különös kijelentés.

— Ilyet soha! Hallatlan! Becstelenség! Gyátlázat! — morajlott végig az aranyujtásos

tiszt urak között a méltatlankodás.

De már ez megtörtént, s a megtörténtet meg nem történte tenni nem lehet. Annyira rideg fegyelem és zárkózottság pedig még a kaszárnyában sem lehetséges, hogy a lendő vitézt kitessekéljék, az pedig éppenséggel nem férne össze a tiszt kardbojttal, hogy a csöppnyi ártatlan teremtetést hasonló módon juttassák illetékesebb helyre, mint amilyen módon a kaszárnyába keveredett. A tiszt urak között tulnyomólag legalább ez a fölfogás uralkodott.

Reggeli fölött azután összeült a tanács, már tudniillik a tisztikar. Rövid vita után abban állapodtak meg, hogy a kis lelencet, legyen az bárkié, benntartják a kaszárnyában, dadát fogadnak a részére és zsebpénzükből közösen fölnevelik, azzal érelve egynémely kíváncsiak, hogy eljő még az idő, amikor a titok fölpatan; a lelketlen anya megbánva bűnét, megjelenik színük előtt és viszaköveteli gyermekét.

A tisztos módon elhízott kapitány urak nevetségesnek tartották e tervet, sőt határozottan ellene voltak, argumentálván azzal, hogy valamelyik könnyelmű kolléga esetleges bűnét csak nem veszik magukra.

De hiába volt minden apelláta. Mire a vilásreggeli a szivargyujtáshoz ért, a lelenc »tauglich«-nak proklamáltatott.

A gyermek fölnevelésének gondjaival, mint legilletékesebb, főhadnagy ur Kúthy bizatott

meg, aki káplár ur Bodónak, mint a gyermekhez legjobban ragaszkodó legénynek, hamárosan megadta a szükséges intézkedésekre nézve az utbaigazítást.

Az új hadseregbeli lakására nézve abban állapodtak meg, hogy a káplárba raktározzák be. A szalmaágyak nem kínálkozván megfelelőknek, a kisemberke részére azonnal összeguberáltak egy tisztességes bölcőre való összeget.

Az elszállásolás megtörténvén, a dolog nagyjában rendben volt.

— Hát az ezredparancsnok! — kiáltott föl egy nyurgaképi fiú, — ha megtudja, mit szól a stiklihez?

— Itt van ám a bökkenő! — mosolyogtak össze a tiszték.

— Raportra írjuk a jövevény nevét, s megvan, — pattant föl diadalmasan egy könnyüvéru. Erre aztán keletkezett olyan hahota, hogy rengtek belé a falak, táncoltak az asztalon a poharak.

— Majd mi megyünk raportra, meglásásátok, — szól a másik, — s ennek fele sem lesz tréfa.

És csakugyan, a szigorú Havas ezredes raportra citálta a tisztikart. Hogy miért, azzal mindenki tisztában volt.

Ott álltak teljes diszben mjnd az ezredparancsnok színe előtt. Kutatva, vizsgálgatva egymást, mosolyogtak. Azután sorba mind-

Dr. Szirmai Vidor lapunk felelős szerkesztője. A magyaros vendégszeretettel fogadott vendégek délután 3/3 órakor a városházára vonultak, mielőtt Dr. Pataj Sándor a zombori függetlenségi párt titkára, Dr. Jovanovits József a zombori függetlenségi párt jegyzője és még számos zombori függetlenségi polgár hozzájuk csatlakozott.

A beszámoló.

D. u. 3 órakor mintegy 10,000 főnyi embertömeg várta a városháza előtti téren a beszámolóra érkező képviselőket, akik pontban 3 órakor a közönség harsány éljenzése közepette megjelentek az erkélyen. Elsőben Drescher Gyula a bajai függetlenségi párt érdemes elnöke talpraesett rövid beszédben tudtul adta a polgárságnak, hogy dr. Reich Aladár orsz. képviselő két évi parlamenti működéséről beszámolót kíván a polgársághoz intézni, amire dr. Reich Aladár a közönség hangos tetszenyilvánításaitól és tapsaitól megszakított remek beszéd keretében a két évi parlamenti élet egész történetét, főleg a mostan dülő politikai válságot ismertette. A függetlenségi párt — ugymond — régi tradíciójához hiven mindenkor a *magyarság* igaz érdekeit, nemzeti óhajait képviselte az országgyűlésen és mindig ez a párt volt kerékkötője a szomszédos Ausztria kizsákmányolási politikájának, az udvar abszolutistikus törekvéseinek. Most két éve is a legnagyobb munkakedvvel, telve lángoló lelkesedéssel ment a fiatal erővel izmosodott és tekintélyes számmal megnövekedett függetlenségipárt az országgyűlésre, amelynek megnyitásával a királyi trónbeszéd rá is mutatott sok megvalósítandó üdvös munkára. És nem a függetlenségi párton mult volna ezen munkálatok megvalósításai, ha csak az osztrák katonai körök tulkövetelésekkel meg nem akasztják a rendes politikai működés útját. Bizonytalan gazdasági helyzetünk megszüntetésénél, fontos közgazdasági intézmények létesítésénél, a folyton kísértő és alattomosan lappangó nemzetiségi feszülődések elfojtásánál, fontosabb volt a kormánynak oly törvényjavaslatot napirendre tűzni, melynek más haszna nem volna, minthogy az osztrák szellemű közöshadsereg egy-egy századjának hat kutyamosót adjunk és az eltartásukkal járó újabb megterheléseket vállaljuk magunkra! De elvégre is a függetlenségi-párt elérkezettnek látta az erős cselekvési szükségesség legfőbb idejét, szuronyt szegezett a katonai javaslatokkal szemben és egyszerre azon vette észre magát, hogy az

egész nemzet áll háta megett, támogatólag, buzditólag a további harcra, mely helytelenül nyerte az obsrtukció nevet, a nemzet jogaiért folytatott küzdelem az a dolog igaz mibenléte szerint. Majd a mostani politikai válság egyes phazisaira mutat, a chlopyi hadparancs és az ezt követő királyi kéziratra, melyek együttes documentumai a magyar nemzeti jelleg egyenes megtagadásának.

Ezután az általános választói jog mellett foglal állást.

Általános politikai működésének vázolósa után áttér a város érdekében kifejtett munkásságára, melynek első lépése a baja-báttaszéki hid mielőbbi megvalósítása felé irányult.

Az ő és pártjának kitartó sürgetései és felszólalásai ezt a városunkra létérdekekkel bíró kérdést oda juttatta, hogy abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a hid költségei már a beruházási kölcsönben benn foglaltnak. Továbbra is a választókerület érdekének folytonos szem előtt tartásával a független Magyarország kivívásáért folytatott küzdelemben ő is mindig a harcosok soraiban marad, és arra kéri választóit, hogy ezen munkájában, miként eddig, továbbra is támogassák bizalommal!

Zajos helyeslés és éljenzés követte képviselőnk lelkes szavait, melyek befejeztével *Bedőházy* János a marosvásárhelyi kerület tudós képviselője szólott a polgársághoz, hangsúlyozva, hogy ide jövetelük kizárólagos célja volt, hogy a bajai választó polgárságnak a függetlenségi eszmék iránti érzelmeiről tudomást vegyenek és ebből új erőt, ifjú lelkesedést merítsenek a további küzdelemre. Büszkén fogják hírül vinni az országos pártnak, Baja város hazafias érzelmű, önérzetes választó polgárságának a függetlenségi párt iránt tanusított bizodalját, rokonszenvét.

A hatalmas éljenzésekkel megszakított beszéd után *Pozsgay* Miklós a kecseli kerület népszerű képviselője üdvözölte a bajai választó kerületet, melynek ő a legközelebbi szomszédja. Szívesen jöttek el ő és választóinak nagy tömege Baja városának erre a mai ünnepére.

Utána *Bakonyi* Samu, Debreczen város képviselője szólott a közönséghez és érvekben gazdag, érzelemtől áthatott beszédben buzditotta a polgárságot a függetlenségi elvek melletti további kitartásra, nagy lelkesedést keltve *Tóth* Kálmán, Baja város koszorus költőjének apostrofálásával. Mintegy megelevenedni látja

nyájuknak tisztibecsületszavukra ki kellett jelenteni, hogy a gyermek származásáról nem tudnak semmit.

Nyiltan a szemébe mondotta az ezredesnek mindenki a mondókáját. Kiállta valamennyi a szurós, vizsga tekintetet, nem jött zavarba egyik sem.

— Jól van fiuk, látom, rendében van a dolog, — dörmögött a megnyugvás tudatával az öreg. — Még a keresztapaságot is elvállalom. Ki tudja, hátha hercegi vér bizserg a fattyu ereiben?

A tiszték megéljenezték az alapján véve jószívű öreget.

A keresztelés még rapport után megtörtént. A füresa aktuson jelen volt a tisztikar teljes számmal. Az ezred kedvence, mint a gyermeket csak közönségesen nevezték, *Bandi* nevet nyert a kereszttségben, mivelhogy azon a napon, amelyen bepottyant a kaszárnnyába szent-András neve diszelgett a naptárban . . . Még az ezred törzskönyvébe is bekerült a fattyú, a számára föntartott rubrikában ékeskedvén a következő név és rang: *Vitéz* András tényleges szolgálaton kívüli leendő generális jelölt.

Aranyélete volt *Bandi*nak. A kintinban egymásnak adták a kilincset a látogató aranyzsinosos vitézek. S ahány vendég, annyi új játékszer, cukor és egyéb ajándékok vándoroltak a »gyermeküknek.« Mikor azután anynyira feleseperegett, hogy gügyögni és járni kezdett, először játék, majd egy valóságos

ponnylovat kapott *Vitéz* urfi a »vorschrift«-ban előirt teljes fölszereléssel, de csak miniatúr kiadásban. A kocsizásnál egy-egy neveltebb baka vitte a liberias szerepét, aki fölött az elkényeztetett urfi zsarnok hatalommal uralkodott.

Egy ilyen sétakocsizás alkalmával, mit a város melletti villák között tettek, üresen tért vissza a ponnyfi fogat, azaz csak a kirendelt közlegénynyel. Főhadnagy ur *Kúthy* látta meg legelőször a kaszárnnyába beforduló fogatot. Rosszat sejtett mindjárt.

— Hol hagyta a *Vitézt*, szerencsétlen? — rivalt rá a főhadnagy a bakára.

A legény tisztelgett és egy illatos, rózsaszínű levélkét nyújtott át válasz helyett.

Még csak cím se volt rajta. *Kúthy* ideges gyorsasággal tépte föl a boritékot. Csak ennyi állt benne:

Önök, akik megtartották, ami kötelességük volt és visszaadták nekem gyermekemet, fogadják egy elbukott, de büneit őszintén megbánt nő forró háláját!

Semmi aláírás.

Kúthy, a kemény tiszt, egy katonás káromkodást sziszegett fogai között, a levelet zsebre gyűrte, — és egy könyecseppet, talán az első életében morzsolta ki szeméből.

— Oda van a *Bandikánk!* . . . sóhajtott és vitte a leverő hírt a tisztársainak.

— ugymond — azt az éreszobrot, mintha a költő egy remek költeményét szavalná, azt, hogy »Előre«. Nagyhatású beszéde után *Bartha* Ferencz a belényesi kerület orsz. képviselője mondott tartalmas és szebbnél szebb hasonlatokkal gazdag, szellemesen alkalmazott adomákkal fűszerezett beszédet és nagy lelkesedést keltett, amidőn a szociálistákat megnyugtatta, hogy a függetlenségi pártnak régebbi programja az általános választói jog, mint a mily régi maga a szociálista mozgalom.

Ezután *Drescher* Gyula pártelnök *Lengyel* Zoltán a zilahi kerület fiatal, országszerte ismert nevű képviselőjének adta a szót, aki közvetlen, egyszerű és keresetlen előadásával egy csapásra megnyerte a közönséget. Erős, egyenes szavú támadásainak fegyvereit ki-méletlenül zúditotta a kormány és annak pártja ellen, közbe szöve lépten-nyomon a székelység életéből meritett zamatos adomákat. E mellett vaslogikája bámulatra ragadott mindenkit.

Hatással elmondott beszédét *Benedek* János a hajduböszörményi kerület genialis képviselőjének felszólalása követte. Gyönyörűen esendülő organuma zsolozsmaként szállta meg a hallgatóságot, melynek figyelmét magvas érvelésével, meleg érzéstől áthatott előadásával mindvégig letudta kötni.

Nagy tetszést keltett a szabadelvű-pártna olvadó nemzeti-párt titkolódzó, félénk magartására alkalmazott hasonlatával. Egy közismert papucshős — ugymond — válni készült az élete párjától és ügyvédhez ment, akinek azonban csak oly feltétel mellett lett volna hajlandó a válópert átadni, ha biztosítja őt, hogy a felesége nem fogja *megtudni*.

Erősen kikelt a nálunk uralkodó katonai szellem ellen, mely az egyéni szabadságot valóságos lenyűgöző, r a b s z o l g á k k á teszi a katonáinkat és a mi saját véreinket, mihelyt a kaszárnnyába küszöbét átlépik, ellenségeinkké nevelik. Majd az általános választói jogról beszélt, mint amely a függetlenségipárt zászlajára már régen írva vagy. Hisz ép maga szóló fejtette ki nemrég az országos párt megbízásából a képviselőházban az általános választói jog létjogosultságát és azt a párt egy fontos programpontjául jelezte. Így hát alaptalan az a vád, hogy a függetlenségi-párt nem hederit a szociálisták eme jogos óhajával. Végül a zászlójuk alatt ki-vonult ősz honvédeinket üdvözölte.

A remek beszéd után *Drescher* Gyula pártelnök hatásosan, lelkes szavakban köszönte meg a választópolgárság tömeges részvételét és kérte, hogy a jövőben is tartsanak ki állhatatosan a függetlenségi elvek mellett. Végül kérte a polgárságot, hogy az alábbi indítvány fölött határozzanak:

Baja város választópolgárai örömmel és lelkesedéssel veszik tudomásul szeretett képviselőjüknek imént elmondott beszámolóját és az általa kifejtett politikai elveket és magartást teljesen magukévá teszik. Egyszersmint hálás köszönetüket fejezik ki úgy *Reich* Aladár orsz. képviselőnek, mint az országos függetlenségi-párt megbízásából megjelent vendég képviselő uraknak. Végül pedig Baja város választópolgárai az országos függetlenségi-párt elnökét, *Kossuth* Ferenczet táviratilag üdvözlik.

Az üdvözlő távirat szövege a következő:

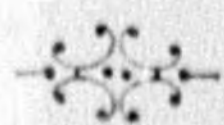
Kossuth Ferencz

Budapest.

Baja város választó polgárai egyhangulag és lelkesedéssel üdvözlik nagyságodat és a vezetése alatt levő pártot *Reich* Aladár beszámoló beszéde alkalmából és szívből óhajtják, hogy a magyarok Istene győzelemre vezesse fáradhatlan működéseiket.

Drescher Gyula
pártelnök.

Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadta el a jelenlevő polgárság, mire a beszámoló délután 5 órakor véget ért.

A bankett

Városunk közönsége előtt talán örökké emlékezetes marad képviselőjével szemben érzett ragaszkodásának az a tünet megnyilatkozása, amelyet a bankett alkalmával volt alkalmunk tapasztalni. Ünnepi lakomára Baján talán még egy alkalommal sem gyűltek össze annyian, mint most. Nem kevesebben mint 360-an vettek részt e banketten — és különösen azt regisztráljuk örömmel, hogy pártkülönbség nélkül.

Mielőtt a lakoma kezdetét vette volna, a bajai iparosok és kereskedő ifjúság lampionos fáklya-s-mennettel tisztelték meg népszerű képviselőjüket. Pont nyolc óra volt, midőn a menet a Casino elé ért. Úgy képviselőnk, mint illusztris vendégei csakhamar az ablakhoz siettek, hogy meghallgassák Czérnay Imre ipartestületi elnök talpra esett üdvözlő beszédét, melynek különösen az a része keltett nagy hatást, a hol Lengyel Zoltán képviselőnek a beszámoló után tartott nagyhatású beszéde egyik kijelentésére célozva, hogy ők odafönn majd elbánnak „azzal a kutya némettel“: — „mi is el fogunk bánni — úgy mond — a mi saját kis németjeinkkel.“ Mindenki tudta persze, hogy Czérnay azokra a kormánypártiakra céloz, akik növekedő féltékenységgel nézik a függetlenségi párt és abban Reich Aladár képviselőnek nagy sikereit. A viharos éljenzéssel fogadott beszéd után Bedőházy János az ékes szavú kuruc honatya köszönte meg a maga, mint képviselőtársai nevében a fényes ovációt. Utána Reich Aladár tartott rövid, de frenetikus hatást keltő beszédet, majd Lengyel Zoltánt kívánta hallani az ezrekre menő hallgatóság. Hogy hogy beszélt? Talán semmivel sem illusztrálhatnók jobban, mint az alább közliendő jelenet elmondásával, amit tudósítónk a beszédet hallgató közönség soraiból lesett el:

— Jaj Istenem, — sóhajtott fel férje-ura felé fordulva egy asszonyka, — ha én is így tudnék beszélni

— Őrizzen meg az Isten, — felelt rémülten a férj — rögtön beadnám a válókeresetet.

Viharos derűtséget keltett Lengyel beszédében a mai politikai helyzetre tett következő hasonlata:

— Két székely góbé — úgymond — 1848-ban együtt harcolt az osztrák ellen. Egy alkalommal, mikor a túlsúlyban levő osztrákok nagyon is szorongatni kezdték a maroknyi magyar hadsereget, az egyik góbé nagyot sóhajtott, hogy

— Uram Isten, segíts meg, de mindjárt!

— Soh'se kérjed az Istent, hogy nekünk segítsen, — felelt a másik, — hanem arra kérd, hogy a másiknak ne segítsen. Ő csak nézze, hogy mi mit csinálunk, nem lesz akkor hiba. Mi is csak arra kérjük most az Uristent — folytatta tovább, — hogy az osztráknak ne segítsen; majd elbánnunk mi akkor velük a magunk emberségéből.

A taps és eljenzaj lecsillapultával a lelkesedéstől tobzódó közönség Bakonyi Samut és Benedek Jánost szerette volna még hallani, ebben azonban nem telhetett gyönyörűsége, mert Bakonyi még az esti félnyolc órai vonattal el-

utazott, Benedeket pedig — mint képviselőnk a közönséggel közölte — a délután megtartott hatalmas beszéde annyira kimerítette, hogy nem lett volna képes a fényes ovációt kellőképpen megköszönni.

Mikor a néptömeg elvonult, kezdetét vette a lakoma, mely alatt Dankó bandája játszott hazafias dalokat. Az első felköszöntőt dr. Reich Aladár orsz. képviselő mondotta a város előkelő vendégeire, a másodikat Bedőházy János a város polgárságára és annak fejére Hegedűs Aladár polgármesterre. Érdekes jelenet következett erre. A közönség viharos éljenzésben tört ki, — de szerette volna a választ is hallani reá. Egyre sűrűbben hallatszott:

— Halljuk a polgármestert! Halljuk dr. Hegedűst!

Mindenesetre érdekes dolog, lett volna meghallgatni a választ, de hát ő, — könnyen érthető okokból — nem volt szólásra birható. No de meg is csipkedte érte Lengyel Zoltán. Szólásra emelkedett és kijelentette, hogy a polgármester nevében ő fogja megadni Bedőházy-nak a választ s hogy szóról-szóra fogja elmondani mindazokat, amiket a polgármester mondott — volna A tréfa csak úgy ömlött belőle, majd oda konkludált, hogy a polgármester szívvél-lélekllel velünk: negyvennyolcasokkal érez s ha a legközelebbi választások alkalmával — ha ugyan nem fogják egyhangulag megválasztani Reich Aladárt — ő (t. i. a polgármester) lesz a legbuzgóbb kortese. Valentin Emil erre azt mondta, hogy ebben az esetben ő a pártban viselt alelnöki állásról le fog mondani s helyét — a polgármesternek engedi át.

Valentinnek ez a megjegyzése csak fokozta azt a viharos derűtséget, amelyet a csattanós felszólalás keltett. Benedek János se kerülhette ki sorsát. Muszáj volt beszélnie. És beszélt, mégpedig versben. A szellemességtől sziporkázó toasztra Lengyel Zoltán felelt ismét bizonyítva, hogy nemcsak a kormányt tudja csipkedni, hanem másokat is. Azt mondta, hogy Benedek János Debreczenből való, ahol, 1885-ben egy városi közgyűlésen arról lévén szó, hogy ki milyen jószágot küldjön tel a kiállításra, egy civis ezt mondta:

— Ha ló köll: itt van Takács Péter; ha disznó köll: itt vagyok én. Ha pedig marha köll: itt vagyunk mindnyájan. Elmondotta továbbá, hogy Reich Aladár barátjával és képviselőtársával abban állapodtak meg, — hogy senki se mondhasza el, hogy bármelyikük is pro domo beszél — hogy ő majd folyton fog kérni Bajának hidat, Reich Aladár meg Krasznának (Lengyel kerületébe tartozik) járásbiróságot. Reich Aladár megkapta a hidat, ő azonban nem kapta meg a járásbiróságot. Kétszeresen örül tehát, hogy Reich megbuktatta Plósz, aki neki nem akar járásbiróságot adni.

No de Benedek nem maradt adós. „Félre magyarázott szavainak helyreigazítása címén“ kért szót. Persze megkapta.

— Lengyel Zoltán barátom és képviselőtársam, akiről mi azt szoktuk énekelni, hogy „Busul a Lengyel — saját állapotján“ szeret csipkedni, de ha vissza csipkedí az ember, akkor haragszik s ilyenkor:

»Elkeseredésében
Mi telhetik tőle,
Nagyokat üt botjával
A saját fejére.«

Majd azt ajánlotta, hogy ha elkészül a baja-báttaszéki hid, hogy oroszlan helyett Lengyelt állítsuk a hidfőre, aki csak abban különbözik a Lánchid oroszlanjától, hogy Lengyelnek — van nyelve. Mondott ugyan még egyebet, de hogy mit? — csak négy szemközt mondhatnók meg t. olvasóinknak.

Beszélt még Erdős Jakab igazgató, a tanítószék fontos missióját fejtegetve a hazafiság fejlesztésében, továbbá Valentin Emil dr, kinek tüzzel előadott szellemes beszéde méltán sorakozott az előbb hallott fényes beszédekhez.

Éjfélután ugyszólván az egész társaság fölkerekedett és elment abba a bizonyos „Központ“-ba egy-egy csésze feketére.

*

Üdvözlő táviratok.

Képviselőnk és választóit a beszámoló beszéd alkalmából a következő orsz. képviselők üdvözölték táviratilag: Barabás Béla, Endrey Gyula, Kovács Gyula, Mezőssy Béla, Mukits Simon és Rátkay László.

Közgyűlés.

Fontos és a város anyagi helyzetére messzekiható közgyűlési napja volt f. hó 8-án városunk törvényhatósági bizottságának.

A városi tanács ugyanis ismét egy olyan költségvetést terjesztett elő, mely ugy egészében, mint részleteiben a legszigorubb kritikát hívja ki. Mélyen lehangoló és mélyen megdöbbentő az előterjesztett költségvetés, mert azt hirdeti, hogy a terhek újból jelentékenyen emelkednek anélkül, hogy a város nagyobb productiv befektetést eszközölne. vagy pedig a teherviselésnek valami látszata volna a város fejlődésében vagy haladásában.

A költségvetésben semmi új ideát sem látunk arra nézve, hogy mikép lehetne a város jövedelmeit a polgárság megterhelése nélkül fokozni vagy a túl magas kiadásokat mérsékelni. Pedig ebben a két irányban serényen, fokozott erővel kellene dolgozni, hogy az adózó polgárság a nagy teher alatt össze ne roskadjon.

Minden más város életében azt látjuk, hogy nem a közterheket emelik, ami persze a legegyszerűbb és semmi fejtörést nem okoz, de a jövedelmeket igyekeznek új források nyitása által szaporítani.

Ez a fejtelenség, eszmenélküliség és könnyelmű adósságcsinálás mind sok pénzébe kerül a városnak, mely máris a tönk szélére közeledik.

Hiábavaló volt a hatósági ellenzék beható kritikája, hiába mutatta ki Dr. Valentin Emil biz. tag. mindenkit meggyőző érveivel a mostani helyzet tartáhatatlanságát, a költségvetést a hatósági párt nagybölcsen és „meggyőződésből“ elfogadta.

Magáról a közgyűlésről egyébként az alábbiakban számolunk be:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról. — Tudomásul vétetik.

2. A nagym. kereskedelemügyi m. kir. minis-
teriumnak leirata m. kir. útmesteri iskolák
felállítása tárgyában. — Bajay Péter biz. tag
ellenzi a költséggel való hozzájárulást, mert
kis úthálózatunknál ez fölösleges. Ugyancsak
ebből a szempontból ellenzi a tanács javas-
latát Dr. Reich Aladár. Dr. Valentin Emil a
törvényhatóság autonomiájának a megsérté-
sét is látná abban, ha a miniszter által a vá-
rosra octroyált költségeket egyszerűen meg-
szavazzák. Már ebből a szempontból is ellene
szól a javaslatnak. — Az utmesteri iskolák
felállításához 660 korona költség megszavaz-
tatik.

3. A nagym. földmivelésügyi m. kir. minis-
teriumnak leirata a husvágási szabályrendelet
kiegészítése iránt. — Kiegészítettik.

4. Főispáni átirat dr. Ladányi Mór úrnak
kórházi igazgató-főorvossá történt kinevezte-
téséről. — Dr. Ladányi Mór, Dr. Kőhegyi
Károly, Dr. Reisz Sándor és Dr. Walleshauser
Gyula orvosok kinevezése tudomásul vétetik.
A betöltetlen alorvosi állásra pályázat hir-
dettetik.

5. A közigazgatási bizottságnak átirata a
tanköteles korban levő gyermekeknek a nyil-
vános mulatóhelyekről való távoltartása végett
alkotandó szabályrendelet tárgyában. — Ily
szabályrendelet alkotása szükségesnek nem
tartatik.

6. Polgármester előterjesztése 12 külső ár-
vaszéki ülnöknek választása iránt. — Tizenkét
külső árvaszéki ülnök megválasztatik.

7. A városi tanácsnak javaslata a gyám-
pénztári készpénzkészletek elhelyezése tár-
gyában. — 1904. évi január hó 1-től kezdődő-
leg a gyámpénztári pénzkészletek 70% arány-
ban a bajai takarékpénztárban, 30% arányban
a bajai kereskedelmi és iparbankban helyez-
tetnek el 3-6% kamatláb mellett.

8. Ugyanannak jelentése a városi legelők
hasznosítására adása iránt megtartott újabb ár-
verés eredményéről. — Amennyiben Szabó
György bérlővel a szerződés 1 évre meg lesz
köthető 610 kor. hasznosításra fejében, az
árverés jóváhagyatik, ellenkező esetben új
árverés tartatik.

9. Ugyanannak jelentése a városi polgári
és belvárosi népiskola műszaki műveleteinek
biztosítása tárgyában. — Dr. Herman Adolf
javasolja, hogy Baumgartner Sándor műépítész
dija fix összegben határozottassék meg, ne pedig
a mérnök és az építész egyet skálája szerint.
Villman János elhibázottnak tartja az emeletes
tervet, mert ez teljesen alakatlanná tenné a
két frontra szolgáló épületet, már pedig egy
127,910 koronás építkezésnél ilyenre ügyelni
kell. Javasolja, hogy a tervek adassanak visz-
sza a műépítésznek, készíttessenek új tervek
földszintes iskolára és a kettő közül történjék
azután választás. Friedman Miksa javasolja,
hogy az építésre felveendő kölcsön 30%-a
a bajai banknál eszközöltessék. — A köz-
gyűlés oly értelemben határoz, hogy földszin-
tes tervek készíttetnek, a műépítész díja iránt
fix összegben történjék megállapodás és a
felveendő kölcsön a két bajai pénztárat
közt osztassék meg.

10. Ugyanannak javaslata az 1904. évi vá-
rosi költségelölírányzat megállapítása tárgyában.
— Weidinger Dezső a költségvetést általános-
ságban elfogadja. A részleteknél a közlege-
lők tételénél szociális szempontból a parcel-
lázás útján való eladást ajánlja oly módon,
hogy csekély áron, könnyű fizetési feltételek
mellett csak szegény embereknek adassék el,
ami több haszonnal járna ezekre nézve is,
mint a mostani legelő. Kéri a hitoktatók tisz-
telet díját 50 K.-ról 100 K.-ra emelni A költ-
ségvetésben egy számítási hibát is fedez föl,
ami ennek a nagyszabású munkának alapos
tanulmányozásáról tett bizonyosságot. Dr. Va-
lentin Emil általánosságban sem fogadja el a
költségvetést. Összehasonlítást eszközöl a jelen-
és a 12 év előtti költségvetés között és abból
azt látja, hogy a kiadások folyton emelked-
nek, bevételünket pedig csak pótdadókban ta-
láljuk meg. Adósságaink szaporodnak és ezen
fejtelten és könnyelmű gazdálkodás csak ag-
godalommal tölt el bennünket. A bölíngató
többség mindent megszavaz anélkül, hogy a
jövőre is bepillantást vetne.

Behatóan, nagy jártassággal fejtegeti ezután
a költségvetést részleteiben. Amíg — ugymond
— 12 évnek előtte pl. az erdők tételénél 492

kor. jövedelem volt kitüntetve, ma már e
címen semmit sem találunk a költségvetésben.
Majd a számításmunkák adósságsinálás ellen
kel ki újból vehemens erővel támadva a város
vezetőségét. Nem egy heves, éles, de jogos
és igazságos kifakadásával a hatósági párt
oldalán consternációt keltett és a főispáni in-
telem sem tudta megállítani jogos felháboro-
dásának szenvedélyesen kitörő árjában. — A
költségvetést a közgyűlés többsége megsza-
vazza.

11. Ugyanannak javaslata a bel- és külrend-
őrség újjászervezése tárgyában. — A tanács
javaslata szerint a város belterületén 8 tagu
csendőrség állíttassék fel, a külterületen két őrs
5—5 emberből. — Dr. Valentin Emil a csend-
őrséget a külterületen helyesli, a belterületen
a közszabadságba ütközőnek találja. Ez a
különben is reactionárius intézmény nem áll-
ván a rendőrkapitányság fenhatósága alatt,
sok erőszaknak lenne ez intézmény kútfor-
rása. Bajay Péter osztja Dr. Valentin nézetét
és államrendőrséget óhajt. Willmann János
sem lelkesedik a csendőrségért. — Elvben a
csendőrség behozatala két szótöbbséggel el-
fogadtatott.

12. Ugyanannak előterjesztése a bajai taka-
rékpénztár épülete előtt új gyalogjáródnak
fektetése iránt. — A járdafektetés elhatároz-
tatik.

13. Zweig Mór és társai bajai lako-
soknak kérvénye az italmérési üzletek tár-
gyában alkotott szabályrendeletnek
módosítása iránt. — Dr. Reich Aladár ja-
vasolja, hogy zárt ajtókat mellett, zene
nélkül, a vendéglős a már ott levő ven-
dégeket kiszolgálhassa. — Határozatba ment,
hogy a vendéglősök zárójára éjfél 1 órában
megállapítatik és ez idő után a vendéglős
esetenként 6 korona díj fizetése mellett zene
nélkül továbbra is nyitva tartható. E határo-
zat kimondása után az ellenzék tüntetőleg
kivonult és Bajay Péter bucsuzóul azt kiáll-
totta vissza: »Hozzanak csak a nyakunkra
zsandárokat.«

14. A m. kir. szabadkai 4. honvédhuszár-
ezred osztályparancsnokságának átirata a
jelenleg használatban álló kis gyakorlótér
helyett más gyakorlótérnek kijelölése iránt. —
Kijelöltetik.

15. A m. kir. állami tanítóképző intézet
igazgatóságának átirata utcakövezet és átjá-
rók helyreállítása iránt. — 240 kor. munkadíj
fejében a helyreállítás elrendeltetik.

16. A bajai róm. kath. nőegyletnek átirata
óvoda céljaira a Vojnits-féle házban levő
helyiségeknek ideiglenes átengedése iránt. —
F. é. november 1-én ovoda céljaira átadatik.

17. Néhai Glibonszky Sebők volt gör. kel.
szerb tanító özvegyének kérvénye néhai férje
után őt megillető féle évi fizetés és lakbér ki-
utalványozása iránt. — Kiutalványoztatik.

18. Mocsányi Károly műépítésznek lemond-
ása a kórházépítés művezetőségéről és ezzel
kapcsolatosan a városi tanácsnak előterjesz-
tése a további művezetői teendők biztosítása
tárgyában. — Lemondása elfogadtatik azzal,
hogy a számadások eszközölésével Vadász
Pál mérnök bizatik meg 2000 kor. fizetéssel.

19. A pestmegyei sárközi ármentesítő tár-
sulatnak kérvénye gátórház építésének céljára
a posványosi közterületből 600 □-ölnök ingye-
nes átengedése iránt. (Második szavazás.) —
Jövő közgyűlés napirendjére tüzetik.

20. Hutovics Hermina bajai lakosnak kér-
vénye építkezés céljára az utcai közterületből
9 □-ölnök átengedése iránt. (Második szavazás.)
— Jövő közgyűlés napirendjére tüzetik.

21. Lengyel Andor pénztári ellenőrnek kér-
vénye 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt.
— Egy havi szabadságidő engedélyeztetik.

22. Belügyminiszter leirata a közkórházi
költségvetés jóváhagyása tárgyában. — Tu-
domásul vétetik.

23. Rákóczy siremlékéhez zárandoklást ren-
dező vállalat kérvénye Baja város képvisel-
tetése iránt. — Önkéntesen jelentkeztek Bajay
Péter és Tüske János, akik a Baja város ko-
szoruját, melyre 30 kor. szavaztatott meg,
Rodostón elhelyezik.

Baja város költségelölírányzata 1904. évre.

Baja város e hó 8-án tartott rendes köz-
gyűlésén tárgyalta jövő évi költségelölírány-
zatát, amelyet alább ismertetünk.

Bevételek. Földek után 107,497 k. 05 fil.
Épületekből, bérházakból 26560 k. Javadalmak
és jogok jövedelme összesen 71748 k. 61 fil.
(Itt kiemelendő az ásványvizekre és szikvi-
zekre kivetett fogyasztási adó 34,800 k., hely-
pénzszedési jog 19158 k.) Cselekvő tőkék és
kamatai összesen 59,432 k. Közművelődési
jövedelmek 90,507 k. 95 fil. Rendőri jövedel-
mek 2463 k. 54 fil. Megtérítések 17,172 k.
46 fil. Vegyes bevételek 14,740 k. 26 fil. Rend-
kívüli bevételek 92,928 k. 64 fil. (Ebből kie-
melendő a városi fogy. adópótlék 10,150 k.,
bor- és huszfogyasztási adószedési jogból
81,460 k. 27 fil.) Összes bevétel a múlt évi
pénzmaradvánnyal: 402,053 k. 41 fil.

Kiadások. Tisztviselők, segéd és kezelő sze-
mélyzet fizetése 71,800 k. Tisztviselők és szol-
gák ellátása összesen 97,279 k. 50 fil. Gazda-
sági költségek összesen 35,376 k. 08 fil. Rend-
őri kiadások: 39,488 k. 98 fil. (Kiemeljük a
tisztviselők fizetését: főkapitány 3400 koro-
na, 2 alkapitány 4600 korona, 1 igtató 1400
korona, III. oszt. őrnök 1100 korona. Össze-
sen: 10,500 k.) Rendőrök és külőrök fizetése
rendőrvezető, tizedes, 18 rendőr, 2 lovas és
4 gyalog külőr összesen 18,700 k. Városi
tűzoltók 5155 k. 38 fil. Közművelődési kiadá-
sok 77,260 k. 96 fil. (Kiemeljük ebből: Pol-
gári és ipariskolai személyi kiadások: 5 tanár
és iskolaszolga, valamint a hittanárok 20,812
k. Népiskolák fizetése (16 tanító és szolgál-
személyzet) 42,001 k. 74 fil. Színészeti szub-
venció 400 korona.) Egyházi kiadások 10,551
k. 49 fil. Katonai kiadások 3828 k. 28 fil.
Igazgatási és vegyes kiadások 53,932 k. 30
fil. Tőketörlesztés összesen 14,683 k. 94 fil.
Kamatörlesztések 54,994 k. 75 fil. Rendkívüli
kiadások 106,628 k. 48 fil. Pénzműveleti kia-
adások 4000 k. Összes kiadás 498,025 k. 28
fil. Bevétel 402,053 k. 41 fil. Hiány 95,471 k.
87 fil. Ennek fedezetéül szolgál 55% pótdadó.
Kövezési alap bevétele és kiadása 46,115 k.
05. fil. Nyugdíjpénztár bevétele és kiadása
16,080 k. Szegényházi pénztár bevétele 13,399
k. 07 fil. Kiadás 22,447 k. 35 fil. Hiány 9048
k. 28 fil. Ennek fedezetére 5% pótdadó szolgál.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Baja város közigazgatási bizottsága f. hó
8-án délelőtt tartotta rendes havi ülését, ame-
lyen Schmausz Endre főispán elnökölt. Napi-
rend előtt Popp György pénzügyigazgatót üd-
vözte és a bizottság azon alkalomból, hogy a
vaskorona renddel kitüntettetett. A polgármester
jelentésének tudomásul vétele után dr. Bern-
hardt János tisztí főorvos terjeszti elő jelen-
tését, amely szerint a közegészség kielégítő
volt. A múlt hóban született Baján 22 fiu és
26 leány összesen 48. Meghalt 16 férfi és 19
nő összesen 35. A szaporulat 13.

A pénzügyigazgató jelenti, hogy a múlt
hóban az adók a következőképpen folytak be:
Egyenes adó 4634 kor. Múlt év hason időszakában
11,203 kor. Bélyeg és jogilleték 4232
kor. Múlt év hason időszakában 10,782 kor.
Orsz. betegápolási pótdadó 110 kor. Múlt év
hason időszakában 260 kor. Tanítói nyugdíj
300 kor. Múlt év szeptemberében 159 kor.
Hadmentességi adó 30 kor. Múlt év szept.
335 kor. Dr. Reich Aladár orsz. képviselő kéri,
hogy a peres eljárásban elkövetett bélyegrö-
vidítéseknel a kétszeres illeték fizetésére sza-
bott 8 napi határidő ne a fizetési meghagyás
kibocsátásától számítson, hanem az ex-lex
állapot megszűntétől.

Szentgyörgyi Lajos alkapitány fegyelmi
panaszt tett Radó Gyula állatorvos ellen több
szabálytalanságért. Radó előadván védelmét

A bankett

Városunk közönsége előtt talán örökké emlékezetes marad képviselőjével szemben érzett ragaszkodásának az a tünető megnyilatkozása, amelyet a bankett alkalmával volt alkalmunk tapasztalni. Ünnepi lakomára Baján talán még egy alkalommal sem gyűltek össze annyian, mint most. Nem kevesebben mint 360-an vettek részt e banketten — és különösen azt regisztráljuk örömmel, hogy pártkülönbség nélkül.

Mielőtt a lakoma kezdetét vette volna, a bajai iparosok és kereskedő ifjúság lampionos fáklyás-menettel tisztelték meg népszerű képviselőjüket. Pont nyolc óra volt, midőn a menet a Casino elé ért. Úgy képviselőnk, mint illusztris vendégei csakhamar az ablakhoz siettek, hogy meghallgassák Czérnay Imre ipartestületi elnök talpra esett üdvözlő beszédét, melynek különösen az a része keltett nagy hatást, a hol Lengyel Zoltán képviselőnek a beszámoló után tartott nagyhatású beszéde egyik kijelentésére célozva, hogy ők odafönn majd elbánnak „azzal a kutya némettel“: — „mi is el fogunk bánni — úgy mond — a mi saját kis németjeinkkel.“ Mindenki tudta persze, hogy Czérnay azokra a kormánypártiakra céloz, akik növekedő féltékenységgel nézik a függetlenségi párt és abban Reich Aladár képviselőnek nagy sikereit. A viharos éljenzéssel fogadott beszéd után Bedőházy János az ékes szavú kuruc honatya köszönte meg a maga, mint képviselőtársai nevében a fényes ovációt. Utána Reich Aladár tartott rövid, de frenetikus hatást keltő beszédet, majd Lengyel Zoltánt kívánta hallani az ezrekre menő hallgatóság. Hogy hogy beszélt? Talán semmivel sem illusztrálhatnók jobban, mint az alább közlendő jelenet elmondásával, amit tudósítónk a beszédet hallgató közönség soraiból lesett el:

— Jaj Istenem, — sóhajtott fel férje-ura felé fordulva egy asszonyka, — ha én is így tudnék beszélni . . .

— Örizzen meg az Isten, — felelt rémülten a férj — rögtön beadnám a válókeresetet.

Viharos derűtséget keltett Lengyel beszédében a mai politikai helyzetre tett következő hasonlata:

— Két székely góbé — úgymond — 1848-ban együtt harcolt az osztrák ellen. Egy alkalommal, mikor a túlsúlyban levő osztrákok nagyon is szorongatni kezdték a maroknyi magyar hadsereget, az egyik góbé nagyot sóhajtott, hogy

— Uram Isten, segíts meg, de mindjárt!

— Soh'se kérjed az Istent, hogy nekünk segítsen, — felelt a másik, — hanem arra kérd, hogy a másiknak ne segítsen. Ő csak nézze, hogy mi mit csinálunk, nem lesz akkor hiba. Mi is csak arra kérjük most az Uristent — folytatta tovább, — hogy az osztráknak ne segítsen; majd elbánnak mi akkor velük a magunk emberségéből.

A taps és éljenzaj lecsillapultával a lelkesedéstől tobzódó közönség Bakonyi Samut és Benedek Jánost szerette volna még hallani, ebben azonban nem telhetett gyönyörűsége, mert Bakonyi még az esti félnyolc órai vonattal el-

utazott, Benedeket pedig — mint képviselőnk a közönséggel közölte — a délután megtartott hatalmas beszéde annyira kimerítette, hogy nem lett volna képes a fényes ovációt kellőképpen megköszönni.

Mikor a néptömeg elvonult, kezdetét vette a lakoma, mely alatt Dankó bandája játszott hazafias dalokat. Az első felköszöntőt dr. Reich Aladár orsz. képviselő mondotta a város előkelő vendégeire, a másodikat Bedőházy János a város polgárságára és annak fejére Hegedűs Aladár polgármesterre. Érdekes jelenet következett erre. A közönség viharos éljenzésben tört ki, — de szeretete volna a választ is hallani reá. Egyre sürűbben hallatszott:

— Halljuk a polgármestert! Halljuk dr. Hegedűst!

Mindenesetre érdekes dolog, lett volna meghallgatni a választ, de hát ő, — könnyen érthető okokból — nem volt szólásra birható. No de meg is csipkedte érte Lengyel Zoltán. Szólásra emelkedett és kijelentette, hogy a polgármester nevében ő fogja megadni Bedőháznak a választ s hogy szóról-szóra fogja elmondani mindazokat, amiket a polgármester mondott — volna A tréfa csak úgy ömlött belőle, majd oda konkludált, hogy a polgármester szívvel-lélekkel velünk: negyvennyolcasokkal érez s ha a legközelebbi választások alkalmával — ha ugyan nem fogják egyhangulag megválasztani Reich Aladárt — ő (t. i. a polgármester) lesz a legbuzgóbb kortese. Valentin Emil erre azt mondta, hogy ebben az esetben ő a pártban viselt alelnöki állásról le fog mondani s helyét — a polgármesternek engedi át.

Valentinnek ez a megjegyzése csak fokozta azt a viharos derűtséget, amelyet a csattanós felszólalás keltett. Benedek János se kerülhetett ki sorsát. Muszáj volt beszélnie. És beszélt, mégpedig versben. A szellemességtől sziporkázó toasztra Lengyel Zoltán felelt ismét bebizonyítva, hogy nemcsak a kormányt tudja csipkedni, hanem másokat is. Azt mondta, hogy Benedek János Debreczenből való, ahol, 1885-ben egy városi közgyűlésen arról lévén szó, hogy ki milyen jószágot küldjön tel a kiállításra, egy civis ezt mondta:

— Ha ló köll: itt van Takács Péter; ha disznó köll: itt vagyok én. Ha pedig marha köll: itt vagyunk mindnyájan. Elmondotta továbbá, hogy Reich Aladár barátjával és képviselőtársával abban állapodtak meg, — hogy senki se mondhassa el, hogy bármelyikük is pro domo beszél — hogy ő majd folyton fog kérni Bajának hidat, Reich Aladár meg Krasznának (Lengyel kerületébe tartozik) járásbiróságot. Reich Aladár megkapta a hidat, ő azonban nem kapta meg a járásbiróságot. Kétszeresen örül tehát, hogy Reich megbuktatta Plósz, aki neki nem akar járásbiróságot adni.

No de Benedek nem maradt adós. „Félre magyarázott szavainak helyreigazítása címén“ kért szót. Persze megkapta.

— Lengyel Zoltán barátom és képviselőtársam, akiről mi azt szoktuk énekelni, hogy „Busul a Lengyel — saját állapotján“ szeret csipkedni, de ha vissza csipkedi az ember, akkor haragszik s ilyenkor:

»Elkeseredésében
Mi telhetik tőle,
Nagyokat üt botjával
A saját fejére.«

Majd azt ajánlotta, hogy ha elkészül a baja-báttaszéki hid, hogy oroszán helyett Lengyelt állítsuk a hidfőre, aki csak abban különbözik a Lánchid oroszánjától, hogy Lengyelnek — van nyelve. Mondott ugyan még egyebet, de hogy mit? — csak négy szemközt mondhatnók meg t. olvasóinknak.

Beszélt még Erdős Jakab igazgató, a tanítószék fontos missióját fejtegetve a hazafiság fejlesztésében, továbbá Valentin Emil dr, kinek tüzzel előadott szellemes beszéde méltán sorakozott az előbb hallott fényes beszédekhez.

Éjfélután ugyszólván az egész társaság fölkerekedett és elment abba a bizonyos „Központ“-ba egy-egy csésze feketére.

*

Üdvözlő táviratok.

Képviselőnk és választóit a beszámoló beszéd alkalmából a következő orsz. képviselők üdvözölték táviratilag: Barabás Béla, Endrey Gyula, Kovács Gyula, Mezőssy Béla, Mukits Simon és Rátkay László.

Közgyűlés.

Fontos és a város anyagi helyzetére messzekiható közgyűlési napja volt f. hó 8-án városunk törvényhatósági bizottságának.

A városi tanács ugyanis ismét egy olyan költségvetést terjesztett elő, mely ugy egészében, mint részleteiben a legszigorubb kritikát hívja ki. Mélyen lehangoló és mélyen megdöbbentő az előterjesztett költségvetés, mert azt hirdeti, hogy a terhek újból jelentékenyen emelkednek anélkül, hogy a város nagyobb productiv befektetést eszközölne, vagy pedig a teherviselésnek valami látszata volna a város fejlődésében vagy haladásában.

A költségvetésben semmi új ideát sem látunk arra nézve, hogy mikép lehetne a város jövedelmeit a polgárság megterhelése nélkül fokozni vagy a túl magas kiadásokat mérsékelni. Pedig ebben a két irányban serényen, fokozott erővel kellene dolgozni, hogy az adózó polgárság a nagy teher alatt össze ne roskadjon.

Minden más város életében azt látjuk, hogy nem a közterheket emelik, ami persze a legegyszerűbb és semmi fejtőrést nem okoz, de a jövedelmeket igyekeznek új források nyitása által szaporítani.

Ez a fejetlenség, eszmenéklüliség és könnyelmű adósságcsinálás mind sok pénzébe kerül a városnak, mely máris a tönk szélére közeledik.

Hiábavaló volt a hatósági ellenzék beható kritikája, hiába mutatta ki Dr. Valentin Emil biz. tag. mindenkit meggyőző érveivel a mostani helyzet tarthatatlanságát, a költségvetést a hatósági párt nagybölcsen és „meggyőződéssel“ elfogadta.

Magáról a közgyűlésről egyébként az alábbiakban számolunk be:

1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról. — Tudomásul vétetik.

2. A nagym. kereskedelemügyi m. kir. minis-
teriumnak leirata m. kir. útmesteri iskolák
felállítása tárgyában. — *Bajay Péter* biz. tag
ellenzi a költséggel való hozzájárulást, mert
kís úthálózatunknál ez fölösleges. Ugyancsak
ebből a szempontból ellenzi a tanács javas-
latát *Dr. Reich Aladár*. *Dr. Valentin Emil* a
törvényhatóság autonomiájának a megsérté-
sét is látná abban, ha a miniszter által a vá-
rosra octroyált költségeket egyszerűen meg-
szavazzák. Már ebből a szempontból is ellene
szól a javaslatnak. — Az utmesteri iskolák
felállításához 660 korona költség megszavaz-
tatik.

3. A nagym. földmivelésügyi m. kir. minis-
teriumnak leirata a husvágási szabályrendelet
kiegészítése iránt. — Kiegészítettik.

4. Főispáni átirat *dr. Ladányi Mór* úrnak
kórházi igazgató-főorvossá történt kinevezte-
téséről. — *Dr. Ladányi Mór*, *Dr. Kőhegyi*
Károly, *Dr. Reisz Sándor* és *Dr. Walleshauser*
Gyula orvosok kinevezése tudomásul vétetik.
A betöltetlen alorvosi állásra pályázat hir-
dettetik.

5. A közigazgatási bizottságnak átirata a
tanköteles korban levő gyermekeknek a nyil-
vános mulatóhelyekről való távoltartása végett
alkotandó szabályrendelet tárgyában. — Ily
szabályrendelet alkotása szükségesnek nem
tartatik.

6. Polgármester előterjesztése 12 külső ár-
vaszéki ülnöknek választása iránt. — Tizenkét
külső árvászéki ülnök megválasztatik.

7. A városi tanácsnak javaslata a gyám-
pénztári készpénzkészletek elhelyezése tár-
gyában. — 1904. évi január hó 1-től kezdődő-
leg a gyámpénztári pénzkészletek 70% arány-
ban a bajai takarékpénztárban, 30% arányban
a bajai kereskedelmi és iparbankban helyez-
tetnek el 3-6% kamatláb mellett.

8. Ugyanannak jelentése a városi legelők
haszonbérbe adása iránt megtartott újabb ár-
verés eredményéről. — Amennyiben *Szabó*
György bérlővel a szerződés 1 évre meg lesz
köthető 610 kor. haszonbérösszeg fejében, az
árverés jóváhagyatik, ellenkező esetben új
árverés tartatik.

9. Ugyanannak jelentése a városi polgári
és belvárosi népiskola műszaki műveleteinek
biztosítása tárgyában. — *Dr. Herman Adolf*
javasolja, hogy *Baumgartner Sándor* műépítész
dija fix összegben határozottassék meg, ne pedig
a mérnök és az építész egylet skálája szerint.
Villman János elhibázottnak tartja az emeletes
tervet, mert ez teljesen alaktalanná tenné a
két frontra szolgáló épületet, már pedig egy
127,910 koronás építkezésnél ilyenre ügyelni
kell. Javasolja, hogy a tervek adassanak visz-
sza a műépítésznek, készíttessenek új tervek
földszintes iskolára és a kettő közül történjék
azután választás. *Friedman Miksa* javasolja,
hogy az építésre felveendő költsön 30%-a
a bajai banknál eszközöltessék. — A köz-
gyűlés oly értelemben határoz, hogy földszin-
tes tervek készíttetnek, a műépítész díja iránt
fix összegben történjék megállapodás és a
felveendő költsön a két bajai pénztárat
közt osztassék meg.

10. Ugyanannak javaslata az 1904. évi vá-
rosi költségelőirányzat megállapítása tárgyában.
— *Weidinger Dezső* a költségvetést általános-
ságban elfogadja. A részleteknél a közlege-
lők tételénél szociális szempontból a parcel-
lázás utján való eladást ajánlja oly módon,
hogy csekély áron, könnyű fizetési feltételek
mellett csak szegény embereknek adassék el,
ami több haszonnal járna ezekre nézve is,
mint a mostani legelő. Kéri a hitoktatók tisz-
telet díját 50 K.-ról 100 K.-ra emelni A költ-
ségvetésben egy számítási hibát is fedez föl,
ami ennek a nagyszabású munkának alapos
tanulmányozásáról tett bizonyosságot. *Dr. Va-*
lentin Emil általánosságban sem fogadja el a
költségvetést. Összehasonlítást eszközöl a jelen-
és a 12 év előtti költségvetés között és abból
azt látja, hogy a kiadások folyton emelked-
nek, bevételünket pedig csak pótdadókban ta-
láljuk meg. Adósságaink szaakporodnak és ezen
fejtelten és könnyelmű gazdálkodás csak ag-
godalommal tölt el bennünket. A bölintgató
többség mindent megszavaz anélkül, hogy a
jövőre is bepillantást vetne.

Behatóan, nagy jártassággal fejtegeti ezután
a költségvetést részleteiben. Amíg — ugymond
— 12 évnek előtte pl. az erdők tételénél 492

kor. jövedelem volt kitüntetve, ma már e
cimen semmit sem találunk a költségvetésben.
Majd a számításméltküli adósságcsinálás ellen
kel ki újból vehemens erővel támadva a város
vezetőségét. Nem egy heves, éles, de jogos
és igazságos kifakadásával a hatósági párt
oldalán consternációt keltett és a főispáni in-
telem sem tudta megállítani jogos felháboro-
dásának szenvedélyesen kitörő árjában. — A
költségvetést a közgyűlés többsége megsza-
vazza.

11. Ugyanannak javaslata a bel- és külrend-
őrség újjászervezése tárgyában. — A tanács
javaslata szerint a város belterületén 8 tagu
csendőrség állitassék fel, a külterületen két őrs
5—5 emberből. — *Dr. Valentin Emil* a csend-
őrséget a külterületen helyesli, a belterületen
a közszabadságba ütközönek találja. Ez a
különben is reactionárius intézmény nem áll-
ván a rendőrkapitányság fenhatósága alatt,
sok erőszaknak lenne ez intézmény kútfor-
rása. *Bajay Péter* osztja *Dr. Valentin* nézetét
és államrendőrséget óhajt. *Willmann János*
sem lelkesedik a csendőrségért. — Elvben a
csendőrség behozatala két szótöbbséggel el-
fogadtatott.

12. Ugyanannak előterjesztése a bajai taka-
rékpénztár épülete előtt új gyalogjárdának
fektetése iránt. — A járdafektetés elhatároz-
tatik.

13. *Zweig Mór* és társai bajai lako-
soknak kérvénye az italméresi üzletek tár-
gyában alkotott szabályrendeletnek
módosítása iránt. — *Dr. Reich Aladár* ja-
vasolja, hogy zárt ajtók mellett, zene
nélkül, a vendéglős a már ott levő ven-
dégeket kiszolgálhassa. — Határozatba ment,
hogy a vendéglők zárórája éjfél 1 órában
megállitattik és ez idő után a vendéglő
esetenként 6 korona díj fizetése mellett zene
nélkül továbbra is nyitva tartható. E határo-
zat kimondása után az ellenzék tüntetőleg
kivonult és *Bajay Péter* bucsuzóul azt kiáll-
totta vissza: »Hozzanak csak a nyakunkra
zsandárokat.«

14. A m. kir. szabadkai 4. honvédhuszár-
ezred osztályparancsnokságának átirata a
jelenleg használatban álló kis gyakorlótér
helyett más gyakorlótérnek kijelölése iránt. —
Kijelöltetik.

15. A m. kir. állami tanítóképző intézet
igazgatóságának átirata utcakövezet és átjá-
rók helyreállítása iránt. — 240 kor. munkadíj
fejében a helyreállítás elrendeltetik.

16. A bajai róm. kath. nőegyletnek átirata
óvoda céljaira a Vojnits-féle házban levő
helyiségeknek ideiglenes átengedése iránt. —
F. é. november 1-én ovoda céljaira átadatik.

17. *Néhai Glibonszky Sebők* volt gör. kel.
szerb tanító özvegyének kérvénye néhai férje
után őt megillető félévi fizetés és lakbér ki-
utalványozása iránt — Kiutalványoztatik.

18. *Mocsányi Károly* műépítésznek lemond-
ása a kórházépítés művezetőségéről és ezzel
kapcsolatosan a városi tanácsnak előterjesz-
tése a további művezetői teendők biztosítása
tárgyában. — Lemondása elfogadtatik azzal,
hogy a számadások eszközzésével *Vadász*
Pál mérnök bizatik meg 2000 kor. fizetéssel.

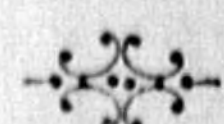
19. A pestmegyei sárközi ármentesítő tár-
sulatnak kérvénye gátórház építésének céljára
a posványosi közterületből 600 □-ölnök ingye-
nes átengedése iránt. (Második szavazás.) —
Jövő közgyűlés napirendjére tüzetik.

20. *Hutovics Hermina* bajai lakosnak kér-
vénye építkezés céljára az utcai közterületből
9 □-ölnök átengedése iránt. (Második szavazás.)
— Jövő közgyűlés napirendjére tüzetik.

21. *Lengyel Andor* pénztári ellenőrnek kér-
vénye 4 heti szabadságidő engedélyezése iránt.
— Egy havi szabadságidő engedélyeztetik.

22. *Belügyminiszter* leirata a közkórházi
költségvetés jóváhagyása tárgyában. — Tu-
domásul vétetik.

23. *Rákóczy siremlékéhez* zarándoklást ren-
dező vállalat kérvénye Baja város képvisel-
tetése iránt. — Önkéntesen jelentkeztek *Bajay*
Péter és *Tüske János*, akik a Baja város ko-
szoruját, melyre 30 kor. szavaztatott meg,
Rodostón elhelyezik.

Baja város költségelőirányzata 1904. évre.

Baja város e hó 8-án tartott rendes köz-
gyűlésén tárgyalta jövő évi költségelőirány-
zatát, amelyet alább ismertetünk.

Bevételek. Földek után 107,497 k. 05 fil.
Épületekből, bérházakból 26560 k. Javadalmak
és jogok jövedelme összesen 71748 k. 61 fil.
(Itt kiemelendő az ásványvizekre és szikvi-
zekre kivetett fogyasztási adó 34,800 k., hely-
pénzszedési jog 19158 k.) Cselekvő tőkék és
kamatai összesen 59,432 k. Közművelődési
jövedelmek 90,507 k. 95 fil. Rendőri jövedel-
mek 2463 k. 54 fil. Megtérítések 17,172 k.
46 fil. Vegyes bevételek 14,740 k. 26 fil. Rend-
kívüli bevételek 92,928 k. 64 fil. (Ebből kie-
melendő a városi fogy. adópótlék 10,150 k.,
bor- és huszfogyasztási adószedési jogból
81,460 k. 27 fil.) Összes bevétel a múlt évi
pénzmaradvánnyal: 402,053 k. 41 fil.

Kiadások. Tisztviselők, segéd és kezelő sze-
mélyzet fizetése 71,800 k. Tisztviselők és szol-
gák ellátása összesen 97,279 k. 50 fil. Gazda-
sági költségek összesen 35,376 k. 08 fil. Rend-
őri kiadások: 39,488 k. 98 fil. (Kiemeljük a
tisztviselők fizetését: főkapitány 3400 koro-
na, 2 alkapitány 4600 korona, 1 igtató 1400
korona, III. oszt. irnok 1100 korona. Össze-
sen: 10,500 k.) Rendőrök és külőrök fizetése
rendőrvezető, tizedes, 18 rendőr, 2 lovas és
4 gyalog külőr összesen 18,700 k. Városi
tűzoltók 5155 k. 38 fil. Közművelődési kiadá-
sok 77,260 k. 96 fil. (Kiemeljük ebből: Pol-
gári és ipariskolai személyi kiadások: 5 tanár
és iskolaszolga, valamint a hittanárok 20,812
k. Népiskolák fizetése (16 tanító és szolgál-
személyzet) 42,001 k. 74 fil. *Színészeti* szub-
venció 400 korona.) Egyházi kiadások 10,551
k. 49 fil. Katonaügyi kiadások 3828 k. 28 fil.
Igazgatási és vegyes kiadások 53,932 k. 30
fil. Tőketörlesztés összesen 14,683 k. 94 fil.
Kamatörlesztések 54,994 k. 75 fil. Rendkívüli
kiadások 106,628 k. 48 fil. Pénzműveleti kia-
adások 4000 k. Összes kiadás 498,025 k. 28
fil. Bevétel 402,053 k. 41 fil. Hiány 95,471 k.
87 fil. Ennek fedezetéül szolgál 55% pótdadó.
Kövezési alap bevétele és kiadása 46,115 k.
05. fil. Nyugdíjpénztár bevétele és kiadása
16,080 k. Szegényházi pénztár bevétele 13,399
k. 07 fil. Kiadás 22,447 k. 35 fil. Hiány 9048
k. 28 fil. Ennek fedezetére 5% pótdadó szolgál.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Baja város közigazgatási bizottsága f. hó
8-án délelőtt tartotta rendes havi ülését, ame-
lyen *Schmausz Endre* főispán elnökölt. Napi-
rend előtt *Popp György* pénzügyigazgatót üd-
vözte és a bizottság azon alkalomból, hogy a
vaskorona renddel kitüntettetett. A polgármester
jelentésének tudomásul vétele után *dr. Bern-*
hardt János tiszti főorvos terjeszti elő jelen-
tését, amely szerint a közegészség kielégítő
volt. A múlt hóban született *Baján* 22 fiu és
26 leány összesen 48. Meghalt 16 férfi és 19
nő összesen 35. A szaporulat 13.

A pénzügyigazgató jelenti, hogy a múlt
hóban az adók a következőképpen folytak be:
Egyenes adó 4634 kor. Múlt év hason időszak-
ában 11.203 kor. Bélyeg és jogilleték 4232
kor. Múlt év hason időszakában 10.782 kor.
Orsz. betegápolási pótdadó 110 kor. Múlt év
hason időszakában 260 kor. Tanítói nyugdíj
300 kor. Múlt év szeptemberében 159 kor.
Hadmentességi adó 30 kor. Múlt év szept.
335 kor. *Dr. Reich Aladár* orsz. képviselő kéri,
hogy a peres eljárásban elkövetett bélyegrö-
vidítéseknél a kétszeres illeték fizetésére sza-
bott 8 napi határidő ne a fizetési meghagyás
kibocsátásától számítson, hanem az ex-lex
állapot megszűntétől.

Szentgyörgyi Lajos alkapitány fegyelmi
panaszt tett *Radó Gyula* állatorvos ellen több
szabálytalanságért. *Radó* előadván védelmét

Szentgyörgyinek egy panasza sem lett beigazolva, ellenben Radó védekezése valónak bizonyult s így a panasz jelentés, mint tárgytalan félre tett. Ez ellen fellebbezett Szentgyörgyi, de a közigazgatási bizottság is a tanács álláspontjára helyezkedvén, a feljelentést félre tette. Heller Richárd polg. isk. igazgató Németh Imre tanár ellen fegyelmi eljárást kér indítani. Baja város azon kérése, hogy a városi tanítók ötödéves korpótlékát az állam fedezze, valamint az izraelita hitközség azon kérése, hogy leánypolgári iskolája évi 2000 forint állami segínyt kapjon, a kultus miniszterhez pártolólág felterjesztetik.

SZINHÁZ.

Bob herceg.

1903. okt. 7.

Egy évi távollét után megérkezett színtársulatunk és Martos-Bakonyi-Huszka népszerű énekes játékaival megkezdte a rövidre szabott színi évadot. Telt ház fogadta a társulat megnyitó előadását, mely eléggé lelkes és vidám hangulat közepette folyt le. A szíves fogadtatással a társulat énekes személyzete meg lehet elégedve. Különösen, ha az igények nem túlzottak. A Népszínház mult saisonjának ezt a fenomenális slágerjét élvezettel hallgatta végig a közönség és a fülbemászó áriák sehol sem tévesztették hatásukat.

A címszerepet Gerlaci Hermin személyesítette. Az ő Bobja úgy énekel mint játékban ugyancsak »legény a talpán«. Frissen, üdén, elevenen mozgott egyébként is hálás szerepében a közönség pedig több énekszámát lelkes tapsokkal honorálta. Anniét Némethné játszotta kedvesen, poetikusan. Énekszámait is szépen, izléssel adta elő. A vidámságról bőszégesen gondoskodott Németh János, akinek Pomponiusa egy-két tulzást leszámítva, élvezhető volt. Nagy hatást ért el kupléival, melyeket végkimerülésig kellett a szünetlen kihívások után megismételnie. Kacagtató volt Hegyesi Gyula Plumbudding borbélyja, ugyszintén Ujváry táncmestere. A királyné szerepében Simon Mariskát láttuk, Victoria hercegnőt pedig Bónis Margit személyesítette, aki tetszetős althangjával csinos színpadi jelenségnek bizonyult. Lord Lancaster gárdakapitány szerepe Falussy István kezében volt, de sajnos, kevés alkalma nyílt ismert szép baritonjával a közönséget gyönyörködtetni.

Az énekkarok közül a női kar kissé gyenge, határozatlan, annál tömörebb a férfi kar.

A díszletek, kiállítás, rendezés is mindenkit kielégített, az összejáték gondosságot árult el.

A bajusz.

1903. okt. 8.

Az énekes személyzet után a dolgok természetes rendje szerint a társulat drámai része szokott bemutatkozni, mert az első előadások a színtársulatoknak mintegy programbeszédei szerepelnek. Csak hogy dráma még ezen a héten nem fog feltűnni a repertoiregén. Csupa énekes darab szerepel a műsoron és a drámai személyzet csak a jövő héten juthat szóhoz.

Ma egyébként Verő Györgynek »A bajusz« c. énekes vígjátéka került színre mérsékelt számú közönség előtt. A XVIII. században a magyar főúri körökben lábrakapott nyegleséget, az elfranciásodott magyar izlést és az erőltetett etikettet ostromozza ez a színpadi termék, melynek zamatos magyarsága, gyorsan perdülő cselekménye és egynehány ügyes énekszámja a mult saisonban kassadarrá avatta.

Magá az előadás mindenben kielégített. L. Mihályfi Juliska (Stolcenburg grófné) újra magával hozta mindenkit kacagtató komikumát; Gerlaci (Matilda), Némethné (Ilon) ügyesen mozogtak és az énekszámokkal is kivétel nélkül tetszést arattak; Simon Mariska (Rosette) sok eredetiséget árult el. Falussyt (Gábor) csak dicséret, elismerés illetheti, hasonlóan Hegyessy Gyulát (János hajdu) és Némethet (Otti).

Az első felvonásban betétül Szabados Gizi és Ujváry a »Cake walket« lejtették nagy tapsvihár közepette.

Előfizetési felhívás!

Lapunk a „Bajai Független Ujság“ rövid pályafutása után újabb évnegyedhez ért el. Ami fennállásának tartamát illeti, aránylag csekély multat hagyott e lap maga mögött, de tekintve a városban két éve lezajlott nagyfontosságú politikai eseményt, melynek jegyében született és tekintve a fényesen kivívott függetlenségi eszmét, melynek erején napról-napra növekedik, bizvást elmondhatja magáról, hogy rövid léte dacára is nagy multa tekinthet vissza.

És a „Bajai Független Ujság“ miként eddig, úgy a jövőben is a független magyar állameszme szolgálatában marad, annak megvalósítása képezi legfőbb ideálját, annak kivívásáért küzd továbbra is lankadatlanul.

Szívós kitartással fog a „Bajai Független Ujság“ ezentúl is a városi közigazgatás működése felett örködni és ha kell, a mindig tárgyilagos, de szigorú és igazmondó kritikától sem riad vissza.

Irányító, vezető előharcosa marad e lap Baja város jobb sorsra érdemes polgárságának haladásra, fejlődésre törekvő munkájában Mindig szíven hordja, melegen ápolja a város ipari, kereskedelmi, gazdasági, kulturális érdekeit.

Ezek mellett a „Bajai Független Ujság“ ezentúl is élénk és változatos hirovatra, előkelő, választékos szépirodalmi tartalomra fog törekedni

Teljes bizalommal fordulunk tehát az új évnegyed küszöbén városunk hazafias polgárságához és bizton hisszük, bizton reméljük, hogy az eddig táplált rokonszenvet, a jövőben sem vonja meg tőlünk.

A „Bajai Független Ujság“

előfizetési ára:

Egész évre 6 K — f

Fél „ 3 K — f

Negyed évre 1 K 50 f

Egy szám ára 12 fillér.

Baja, 1903. okt. hó 1.

A „BAJAI FÜGGETLEN UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala.

HIREK.

Deák Ferencz emlékezete. A helybeli ciszt. r. kath. főgimnázium f. hó 17-én Deák Ferencz születésének századik évfordulója alkalmából iskolai ünnepséget rendez, melyre az érdeklődő közönséget ez uton hívja meg az intézet igazgatósága. A mondott napon d. e. 9 órakor szent mise lesz a plebánia templomban; ez után 10 órakor kezdődik az ünnepség az intézet tornatermében. Programja a következő: 1) Hymusz. Előadja a főgimn. ének- és zenekara. 2) Ünnepi beszéd. Tartja az intézeti igazgató. 3) Deák Ferencz emlékezete. Irta Szemlér Ferencz, szavalja Posta S. VI. o. t. 4) Deák Ferencz emlékére. Irta Bene Gyula, előadja a főgimn. ének- és zenekara. 5) Deák Ferencz élete és pályája. Dicséretet nyert pályadolgozat. Irta és felolvassa Würtz Mihály VIII. o. t. 6) Király-hymusz. Szerzette Szegedi Endre. Előadja a főgimn. ének- és zenekara. 7) A ledőlt szobor. Irta Petőfi S. Szavalja Hegedűs Ernő VII. o. t. 8) Szózat. Előadja a főgimn. ének- és zenekara.

Október 6. Ötvennegyedik évfordulója volt immár, hogy az osztrák hiénák bitóra küldték nagyjaink legnagyobbjait. Gyászünnepe ez ötvennégy év óta a magyarnak is gyászünnepe lesz, amíg csak magyar szív dobog a földön. És ha e nap ünnepe volt a magyarnak eddig, kétszeresen ünnepe az idén, mert eljutottunk ismét oda, hogy nemzeti önnállóságunk alkotmányunk védelmére kell kellünk ismét, amelyért ők, a dicsők haltak martirhalált. Hiszük, az ő vértanu-haláluk fog nekünk utódoknak buzdításul szolgálni, hogy jogainkból ne engedjünk s hogy megszabaduljunk valahára a dölyfös osztrák uralom tolakodó befolyása alól. — — —

Az aradi tizenhárom lelki üdveért az idén is gyász-istentiszteletet tartottak a helybeli kath. plebánia templomban, melyen részt vettek a dicső napok közvetlen részesei: a negyvennyolcas honvédek, Dr. Reich Aladár orsz. képviselő, a bajai Ipartársulat testületileg, a városi előljáróság s városunk sok más előkelősége.

Halálozás. Őszinte részvétellel regisztráljuk azt a hirt, hogy Aigner Sándor cisztercita főgimnáziumi tanár, ki mint ilyen városunkban évek hosszú során át működött, e hó 5-én Fonyódon meghalt. A szeretetreméltó öreg úr, ki a negyvennyolcas pártnak volt tántoríthatlan hive, hatvanhárom évet élt.

Zombor város a nemzeti követelésekről. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága Latinovics Pál főispán elnöklete alatt tegnap délután tartott közgyűlésén azt a kategorikus kijelentést tette, hogy: a magyar nemzet azon joga, hogy hivatalos nyelvét minden intézményben, tehát a közösökben is érvényesíthesse, nem csorbulhat meg. A nemzeti követelések lényegesebb részére, a magyar nyelv jogára nézve tehát Zombor város törvényhatósága is a nemzeti álláspontra helyezkedett.

A bajai kereskedő ifjak egylete 1903. évi október hó 17-én (szombaton) részben betegsegélyző alapja javára, részben könyvtára javára a »Nemzeti Szálló« összes termeiben táncos és tombolával egybekötött szórakoztató »tea estélyt« rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj személyenként 1 kor. 50 fill. Családjegy 4 kor. Pénztárnál személyjegy 2 kor. Családjegy 5 korona. Jegyek kaphatók: Reich Farkas Fiai, Reich Bernát, Diamant Lajos, Fischer Béla, Fischer Lipót utódai, Fischer Pál és Klein Rezső cégeknél, valamint Röthschild Zsigmond urnál a nagytőzsdében. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Minden jegy tea szelvénynyel van ellátva.

Színházi hírek. Szombaton f. hó 10-én a »Szegény Jonathan« c. operett kerül színre Harriet szerepében női szereplő Áldor Juliskával a szegedi színház volt primadonnájával. — Vasárnap este a »Csókon szerzett vőlegény« kerül színre.

Deák Ferencz emlékünnepe alkalmából f. hó 18-án este a Casinó összes termében diszvacsora rendeztetik, mely alkalommal a diszbeszédet Ledniczy Ipoly főgymnásiumi tanár tartja.

Ha a képviselő úr élcelődik. Bácsország legnépszerűbb képviselőinek egyikét (persze függetlenségi képviselő!) megszólítja a minap egy óvónő, hogy protezsálna abbeli kérését az illetékes helyen, hogy őt a külvárosból a belvárosba helyeznék át.

— Persze, ez úgy volna lehetséges — mondotta, — ha egy új ovodát létesítenének.

— Már most csak az a kérdés, vajjon van-e szükség új ovodára?

— Hogyne volna, nagyságos úr? Tessék csak elképzelni, magamnak van száztíz gyermekem.

— Gratulálok. Őszintén szólva — meg se látszik kegyeden.

A halas-rigyczai vasut megnyitását, melyet október 8-ára terveztek, felmerült akadályok miatt el kellett halasztani. A vállalkozók remélik azonban, hogy a vasutat még e hó folyamán átadhatják a forgalomnak.

Ha a szobacica lump. Szabó Etel 23 éves zentai születésű, budapesti cseléd Budapesten a gazdájától ellopott 540 koronát és aztán elment egy koresmába és ott elkezdett mulatni. Alig mulatott, oda jöttek a rendőrök,

hogy elfogják. Erre Szabó Etel szakácsnő felugrott egy konflisra, kiment a hajóhoz és elutazott Bajára. Ide érkezve esti 9 órakor megszállott a Központiban. Eppen lefeküdt. Alig húzta magára a paplant, belépett hozzá Balog János és elfogta a hölgyikét. Nála találtak 169 korona és 24 fillért, gyűrűt, ékszereket, kalapot s ruhát, amit a lopott pénzből bevásárolt.

Képviselőnk Zomborban. A Zomborban mostanában megalakult függetlenségi és 48-as párt folyó hó 18-án tartja nagygyűlését. E gyűlésen az orsz. függetlenségi párt megbízásából képviselőnk *Dr. Reich Aladár* is részt vesz.

Az új közkórház szomoru lakói nem sokára benépesítik a kórház egyik osztályát. Mint értesülünk f. hó 10-én 120 elmebeteg érkezik, a fele része a reggeli, másik fele része az esti vonattal.

Gyógytár eladás. A gróf Zichy Bódogtérén levő »Üdvöztetőhöz« címzett gyógytár — mint értesülünk — tulajdonost cserélt *Baronyi Ödön* mohácsi gyógyszerész személyében.

A szüret. E héten ügylátszik már teljes befejezést nyernek a szürettek minden felé. Az eredmény kielégítő. Sok nem termett, de a minőség általában kitűnő s nem olyan, mint például volt tavaly. Ez az oka, hogy az árak jelentékenyen jobbak, mint péld. voltak tavaly.

Gara országos vásárt kér. Gara község képviselőtestülete aziránt kérte meg a kereskedelmi minisztert, hogy évente kétszer tartandó állatfelhajtással egybekötött országos vásárt engedélyezzen. A kereskedelmi miniszter a kérvényt áttette a szegedi kereskedelmi és iparkamarához, mely a vásár engedélyezése ellen foglalt állást. Majd a földmívelésügyi miniszterrel ismertette a kérvényt, a ki azt javaslatétel végett a zombori gazdasági egyletnek küldte meg. A gazdasági egylet a vásár engedélyezését melegen pártolta és így Gara minden valószínűség szerint megkapja a vásárt.

Lecke a természetből. A tréfák birodalmában nincs hűségesebb alany az anyós-nál és a felsőbb lánynál. Az előbbi évszázadok óta annyira elkopott, hogy ma már valószínűleg ki van merítve az az egész fogalomkör, ami hozzája fűződik.

Annál hálásabb téma a felsőbb lány. Valamint örökké aktuális az első szerelem és első csók, épp úgy utolérhetetlen báj lappang a rózsásarcu, félénk szemű, egyebekben azonban módfeleleven és rátartós bakfisleányok viselkedésében is. Az ember akár holtáig gyönyörködhetnék az ő kedves lebilincselő hencseregésükben és képzelt hódításaik sikerében.

Mindazonáltal nem akarunk ám itt valószínűleg rossz vicceket gyártani. Az az idő régen elmúlt, mikor a mesebeli felsőbb leány ezzel a szóval fordult a kisasszonyához:

— Madmoázél, a szalmakalap a szalmatéren terem?

Szégyen, gyalázat, hogy ilyen rút tréfákkal akarta valaki a legbájosabb gyerekhad rossz hírét költeni.

Ezuttal valószínűleg megtörtént dolgot óhajtottunk itt előadni. Az is inkább krónikairól kötelességből, mint sértésképen.

A dolog úgy esett, hogy az elmúlt héten természetrajzi leckeóra volt egyik bajai leányiskolában. Egy merész tekintetű, pötyke kis angyal állott a vallató »nagysága« előtt. Akik ezt a sorokat olvassák, persze mindjárt ráismernek az illető kisasszonyra, hiszen minden nap végigvonul a korzón egyszer, kezében nagy himzörámával, kétségbe ejtően eleganciájával a felső gimnázistákat.

Szó, ami szó, az a dolog lényege, hogy a tanító nagysága ezt a fogós kérdést adta föl:

— Kisasszony, mit értünk Vulkán alatt?

Istenem! Micsoda tudományos kérdéseket talának ki ezek a nagyságak! Igazán olyan sokat kívánnak a gyöngye, leányos ambíciótól! Végre is, csak nem lehet mindenki olyan okos . . .

A kiszólitott tündér módfeleleven meg volt akadva. Egyszerre azonban megvillant a szemé. Igen, igen. Valami eszébe jutott! Valami holdas, szenvedélyes, örök, szép estének az emléke . . . És forró vallomása egynemely sirig hű lovagnak . . . Vulkán, vulkán . . . Ugy rémlik . . .

— Vulkán alatt . . . ami, ami —

— Na? Csak bátran, ki vele! — biztatja a jószívű nagysága a kis tudóst.

A rövidszoknyás angyal szívére tette a kezeikét és úgy nyögte ki nagy kinnal:

— Ami . . . idebenn — tombol! . . .

Egy pap hazafias kérelme. *Lippay Imre* topolyai plébános a következő hazafias tartalmu, lendületes kérelmet intézte október 6-dika alkalmából a topolyai hölgyekhez: »Magyar hölgynek születél, áldd érte Istened!« Koszorus költőnk lángoló szózata mindenkor élénk visszhangra talált honleányaink szívében, kik világszerte ismeretesek, lángoló honszerelmükről. A hazaszeretet vértanuinak gyászemlékezését ünnepeljük október 6-án, amidőn d. e. 9 órakor gyászisteni tisztelet tartatik a templomban. Most még nem kéri a haza életünket és vérünket, de a politikai élet egén feltornyosuló borus fellegek élénken figyelmeztetnek bennünket arra, hogy a hon dicső vértanuinak kegyeletes emlékét méltóképp ünnepeljük meg, mert minden egyes közülök tündöklő csillagként ragyog honunk egén. Hazafias szeretettel kérem tehát magyar honleányainkat, hogy buzgó imával állják körül és a honleányi kegyelet virágaival koszorúzzák meg gróf Batthyáni Lajos és az aradi vértanuk gyászravatalát! Hazfias üdvözléssel: *Lippay Imre* plébános.

A pipa a közigazgatásban. Mióta tintával, tollal, papirossal és egy helyben ülésel igazítják a magyar dolgot a hivatalokban; a közigazgatásban mindig fontos szerepe volt a pipának. Kiveszhet minden a fokos és kulacs után az az ősi rekvizitumokból, de a pipa nem vesz ki a közigazgatásból soha. Bárha annak az ősi passzióknak is befellegzett régen, hogy kincsek árán gyűjtsön valaki pipagyűjteményt.

De a hivatali pipa füstől büszkén, rendületlenül. S az a most nyáron született anekdota, amely a közigazgatási pipát klasszikusan jellemzi, megérdemli, hogy a Tóth Béla-féle Anekdota-Kincsek új kiadásában feltétlenül fevétessek. Mert, ami szó, az szó, de egy vastag kötetel se lehetne a magyar közigazgatást találóbban jellemezni, mint ahogy a mi ismert mélyseges humoru tisztviselőnk a közigazgatási pipa definíciójával megcselekedte.

Neki vannak a legszebb, legöblösebb, leggondozottabb öreg ősi pipái. Ráismer-e már, aki a torony alatt járatos?

A bajai közigazgatás elsőrendű nagy pipása a nyáron egy vidéki városi tisztviselő kollégával került össze. Szót is cseréltek, szót értettek. A bortermési kilátások is, kinek milyen kellemes borban, asszonyban? Hát a pipa? No a pipa? Az is csak kell.

Aztán kérdi a mi közigazgatási nagypipásunk.

— Hát a pipa jól esik még, pajtás?

— Szivogatom biz én.

— Sokat-e?

— Csak úgy reggel, délben, este egy pipával.

— Hát a hivatalban milyen pipákat tartasz? — tudakolja ami pipás barátunk.

— Ott nem tartok pipát, mondja a vidéki.

— Ugyan mit tudsz hát akkor ott egész nap csinálni? — kérdi önkéntelen csudálkozással a mi közigazgatási nagypipásunk . . .

Hát igaz, igaz, jó magyarom, mit is lehet csinálni a hivatalban egész nap, ha a pipádat nem tartod ott?

Zentai visszhang. A világhírű tihanyi visszhangot a zentai majdnem felülmúlja. A bécsi tiszai ármentesítő társulat új zsillipet épített Zentán és a zsillippel összefüggő 180 méteres téglacsatorna mellé partvédművet létesít. Ebbe a téglacsatornába, amely a kifolyó víznek levezetésére szolgál, valaki belekiáltott egy tiz szótágból álló mondatot és a csatorna akár a tihanyi sziklák, pompásan visszhangozta az egész mondatot. Az érdekes kísérletet megismételték és mindannyiszor hűségesen megismételte a belekiáltott mondatokat. Az összeomlott és még föl nem épített hidon kívül ez a legújabb zentai nevezetesség.

Megégett kisleány. Bács-Szenttamason Kulácson Andria földmives és felesége a mezőre mentek dolgozni. 1 éves Lepszava leányukat otthon hagyták. Amikor este hazatértek, rémületükre megégyve találták gyermeküket. A gondatlan szülők ellen megindították az eljárást.

A bajmoki zsidó hitközség elhatározta, hogy Bajmokon új templomot épít. A 25,000 koronányi összeget gyűjtés útján vélik előteremteni.

Adj Isten — fogadj Isten. Van a városnak egy végtelenül szerény tisztviselője. Okos, tanult ember, aki meg tudja becsülni az embereket és éppen ezért magát is megbecsületesi. Udvarias, szives, derék jó úr mindenkivel szemben — aki megérdemli.

Ezt különösen ki kell itt emelni. Mert olyanok is vannak bizonyára, akik nem érdemlik. És éppen erről léssen itt szó.

Beállít ma egy idegen ur az irodába. Cilinderes, kivasalt, kikéfélt ur. Bejön, körülnéz és látja a kis szürke urat az asztala mellett görnyedni.

— Valami ügyem van . . . — mondja hegyesen.

A kis szürke hivatalnok elvörösödik a homlokáig. Bántja egy kicsit a parancsoló fellépés, meg az, hogy még csak köszönni sem köszön a vendég. Emberséges, jó szive azonban nem viszi rá, hogy udvariatlan legyen. Csak ennyit enged meg magának:

— Azonnal . . . Tessék helyet foglalni. Ott van szék.

A vendég idegesen topog a helyén.

— Kérem, én miniszteri kiküldött vagyok!

A kis szürke ember lecsapja a fejétés fölnéz a pápaszeme fölött.

— Ugy? Akkor tessék két széket venni!

A vallásosságról. Ki légyen vallásos közöttünk? — azt valójában senki sem tudná szigorúan definiálni. Hogy azonban egyes mértékek mégis megállapíthatók, azt kis barátunk, Duszika, a maga eszével és három éves logikájával szentül bizonyítja.

Ámbátor Gyula volna a gyerek becsületes neve, ha megkérdezik tőle, hogy: ki vagy? — így vágja ki büszkén a szót:

— En vadot a Duszika!

No jó, ha már így kell lenni, hát had legyen ő Duszika.

Valamelyik nap imádkozni tanította a gyereket az édesapja. Estenden szépen odaült az ágya mellé és elmondta a négysoros versikét. Ám nehezen ment eieinte a dolog. Semmiképpen nem akarta megérteni az a kis szociálista fő, hogy miről jó ez a sok beszéd? Az apja magyarázta is:

— Tudod, édes lelkem, akik nem imádják az Istent, azokat az Isten nem szereti ám!

Ez nagy szög volt a gyerek fejében. Vergődött is vele, amíg hozzá nem szokott. Aztán kimeresztette a nagy, sötét szeméit és eképen vallatta az öreget:

— Apja, mindenti imádják az Istent?

— Persze, kis csacsi. Aki nem szereti, az pogány. No, most fekédj lesz szépen, fiacskám. Aludj.

Az apróság szépen belefurta orrocskáját a párnák közé. Valameddig pihent így; kicsiny, pihegő melle alig emelkedett a takaró alatt. De megint csak fészkelődni kezdett. Valami még mindig furta az oldalát és halkan, félénken, nagysokára megint megkockáztatta a vita folytatását:

— Apja . . .

— Mi kell, kis bogaram?

— A Piszta báci podány?

— Nem, fiam; dehogy is volna az?

— Hát attoj méjt mondta anyucinak, hod imádom? . . .

Zentai pincér a szegedi forradalomban. A szegedi Kossuth koszoru elrablása alkalmával rendezett tüntetésben részt vett egy Szabó Sándor nevű 25 éves zentai állás nélküli pincér is. A kihágási bíróság Szabót csavargásért 3 napi, rendőrsértésért 3 napi és botrányos viselkedésért 2 napi elzárásra ítélte.

A nábob. A zombori Vadász-kürt kávéházban történt. Beállított a késő este a kávéházba egy úr. Még pedig nagy úr, Dungyerszky, a szenttamási nábob. Rögtön látni lehetett, hogy mulató kedve van, s a kávéházi személyzet ugyancsak buzgólkodott a kiszolgálásában. Került az asztalra, mit szem, száj megkiván, étel és ital bőiben. Folyt a pezsgő, huzta a cigány, mulatott még a piccoló-gyerekek is. Éjfél tájban, amikor a nábob kedve már tetőpontra hágott s javában ölelte már a cigányt és a pincért is, egyszerre csak így szól oda a kiváló vendég a főpincérnek.

— Adsz csak fiam vagy két százast, hadd legyen vigabb ez a füstös more. A bátyám, Lázó itt lesz ugyanis hamarosan, majd visszakapod!

A főpincér hajlongott és nyujtotta át szó nélkül a bankókat. Aztán folyt a muri tovább, a Lázó azonban csak nem jött. A főpincér pedig prezentálta a számlát. Kerek hatszáz forintról szólt.

— Mi ez, fiam? — dünnyögte mámorosan a mulató vendég. — Hatszáz pengő... No szegény jó fiam, ezt sem látod te egyhamar. Nem vagyok én a Dungyerszky, csak úgy mondtam, hogy az vagyok. Én csak a kocsisa vagyok... Elcsapott, az istenadta... elcsapott...

Bizony elpáholták a nábob kocsisát s rendőrkézre adták. De a hatszáz forint!... Azzal bizony még furesán áll a dolog.

Pályázati hirdetés. A bajai kerületi betegsegélyző pénztárnál leköszönés folytán üresedésbe jött és 1400 kor. évi fizetéssel javadalmazott ellenőr — könyvelői állásra ezennel pályázat hirdetik.

Pályázni kívánók kellően felszerelt folyamodványai a pénztár alólirt igazgató elnökénél — hol bővebb felvilágítások is nyerhetők — folyó évi október hó 10-ig benyújtandók.

Kelt a ker. betegsegélyző pénztár igazgatóságának 1903. évi szeptember hó 27-én tartott ülésén.

Czernay Imre s. k.
igazg. elnök.

Fischer Lipót utódai helybeli jónevű divatárú-cég közhírré teszi, hogy női divatickei (csipkék női kelengyék részére, ruhadíszek, paszomány, szallagok és napernyők) eddigi különben is olcsó árait azok felére szállította le, miután azokat többé nem tartja. A nevezett cég óriási raktárt tart ezenkívül kötő-pamutokban, férfi és női fehéreművekben, harisnyákban, cipőkben, disztárgyakban stb. stb. s azokat szintén a legolcsóbb árban bocsátja áruba.

A cég továbbá azt a bámulatos előnyt nyújtja t. vevőinek, hogy 20 korona összegű készpénzbevásárlásnál teljesen ingyen készít el bármely arckép után életnagyságú mellképet művészi kivitelben.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbőrt, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Karcolatok.

— Uj betegség. —

Morbus gubernialis. (Kormánypárti betegség.) A vasárnapi beszámoló alkalmából lerándult képviselők tiszteletére Drescher Gyula pártelnök halpaprikást rendezett, a melyre többek között a társas egyesületek elnökeit is meghívta. Az ezen címen meghívottak közül azonban az ebédén csupán harman vettek részt, a másik három egyesületi elnök betegség okából kimentette magát. Lapunk egészségügyi rovatának vezetője, Dr. Denneberg Kálmán előtt föltűnt a betegedési esetek nagy száma és tudományos kíváncsiságból kutatásokat eszközölt a betegség mibenlétének, okainak és természetének megállapítása végett.

Észleleteinek eredményét szíves volt közölni velünk s ennek alapján olvasóinkat egy különös fajtájú idegbajjal ismertethetjük meg.

A beteg érverése, hőmérséklete normalis, jó, anyagcsereje kifogástalan; egyáltalán teljesen egészséges ember benyomását teszi a megfigyelőre. Kedélyállapot a szobában, családi, ismerős környezetben derült, nyugodt. Az idegbaj tünetei csupán akkor nyilvánulnak, a mikor a beteg az utcára, nagyobb embercsoportok, vagy egyáltalán más gondolkodású emberek közé jut. Ilyenkor neurasthenicus idegbántalmak jelentkeznek a legkülönfélébb külső behatásokra. Nevezetesen különös érzékenységgel viseltetik a beteg a fuvó hangszerek (pl. tűzoltó-zenekar) játékaival, nagyobb néptömeg együttes énekével, éljenzéssel szemben. A beteges reactio némely színhatásokra is beáll, különösen pedig némely egymástól élesen elváló színeknek összehatására. Így a piros, fehér és zöld színeknek egymás mellé helyezése a beteg idegeire roppant izgató befolyást gyakorol (Horror tricoloris). Érdekes különösség azonban, hogy eme káros reactio nem áll be, ha a színek között nem fehér képezi az átmenetet. Megfigyeltett például egy eset, a midőn a beteg a zöld és piros királyok között (ferblizés közben) a makk, tehát sárga királyt látta átmenetnek: a beteg erre teljesen megtartotta hidegvérét, sőt mintha határozottan vidámabb hangulatra jutott volna.

A szervezetre magára a bajnak semmi hatása nincs, kóros elváltozások nem jönnek benne létre, csupán egy esetben volt egy szelid természetű epeömlés constatálható.

A betegség okát megállapítani teljes bizonyossággal eddig még nem sikerült. Abból azonban, hogy a betegedési esetekkel egyidejűleg majdnem az egész többi lakosságon a lelkesedés láza vesz erőt, tudós rovatvezetőnk azon merész, érdekes, de kísérletileg még nem bizonyított magyarázatra jutott, hogy ugyanazon oknak az egyéni természetek különfélesége szerint mutakozó kétféle eredményéről van szó, és hogy kell, miszerint »a levegőben legyen valami,« amj az egyiknél lelkesedést idéz elő, a másiknak pedig ideg rendszerét megtámadja.

Ezen magyarázatnak némileg ellentmond az, hogy a betegség ragályosnak nem mutatkozott, bár rovatvezetőnk ezen körülményt annak hajlandó tulajdonítani, hogy a betegek — már idegeik kimélése szempontjából is — óvatosan elkülönzik magukat (splendid isolation) egészséges embertársaiktól.

Gyógymódul javallható: otthon, szobában való tartózkodás, (redőnyök leeresztve) sör vagy csillapító hatású folyadék élvezése, könnyű, nem megerőltető olvasmányok (Városi szabályrendeletek, pénzügyi jelentések, részvényesek névsora stb.)

A betegség különben igen gyors lefolyásu, gyógytartam 6—48 óra.

Bizonyára fogja érdekelni olvasóinkat azon megfigyelés is, hogy a most leirt betegség tünetei sokban egyeznek, különösen a közöshadsereg tisztikarában elharapózott s »osztrák düh« (furor austriacus) néven ismert idegbajnak tüneteivel.

Aeskulap.

Tréfa a színházban.

Minden színházbajárónak föltűnik a bejárat melletti oldalszéken egy feltűnően szép szőke lányka, a társulat fiatal drámai szendéje, Csizér Sárka. Nem csoda hát, hogy a jeunesse d'orée habituéi seregétől sietnek a mellette levő székeket elfoglalni, hogy mentől közelebről gyönyörködhessenek melázó kék szemében. Városunk egy fiatal nyulánk orvosa is melléje törekedett, ami szörnyen bosszantotta egyik barátját, akinek hamarosan ötlete támadt a doktor ur eltávolítására. A folyosóra sietett és felbízottatott egy künn ácsorgó rendőrt, hogy hívja ki az orvost, akit egy veszélyes beteg hivat a lakására. Ugy is történt, a doktor ur lihegve kelt föl helyéről, a mit aztán kéjes gyönyörrel foglalt el a sóvárgó ifjú.

Házvezetőnői állást

keres, egy jó családból való középkorú nő, magános öreg úrnál, vagy plébánián.

4-2 Cím a kiadóhivatalban.

ISKOLAI CÉLOKRA

minden tekintetben
megfelel

legújabb tollunk

548 EF és F szürke

legfinomabb acél, kítűnő minőség.

Carl Kuhn & Co., Wien Alapítotott
1843-ban.

Minden írószer-kereskedésben kapható.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árúdjában.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálók.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk,
A magyar pénzt idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág,
Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe:
Édes anyám, neked írok én erre,
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fent megénekelt „**EMKE**“ levélpapíros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papírkereskedésében.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt **12** millió korona nyere-m-nynél többet fizettünk nagyrabecült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a **100.000** „ főnyereményt a 74366. „ „ „
a **90.000** „ „ a 109780. „ „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**.
1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à **80.000**,
1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 1 à **50.000**, 1 à **40.000**,
5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**, 8 à **15.000**,
36 à **10.000** korona és még sok egyéb; összesen **55.000** nyeremény és jutalom **14.459.000** korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt **.75** vagy K. **1.50**; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy K. **3**.

$\frac{1}{2}$ „ „ „ **3.—** „ „ **6.—**; $\frac{1}{1}$ „ „ „ **6.** „ „ **12.**

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi október hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Terezy-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**

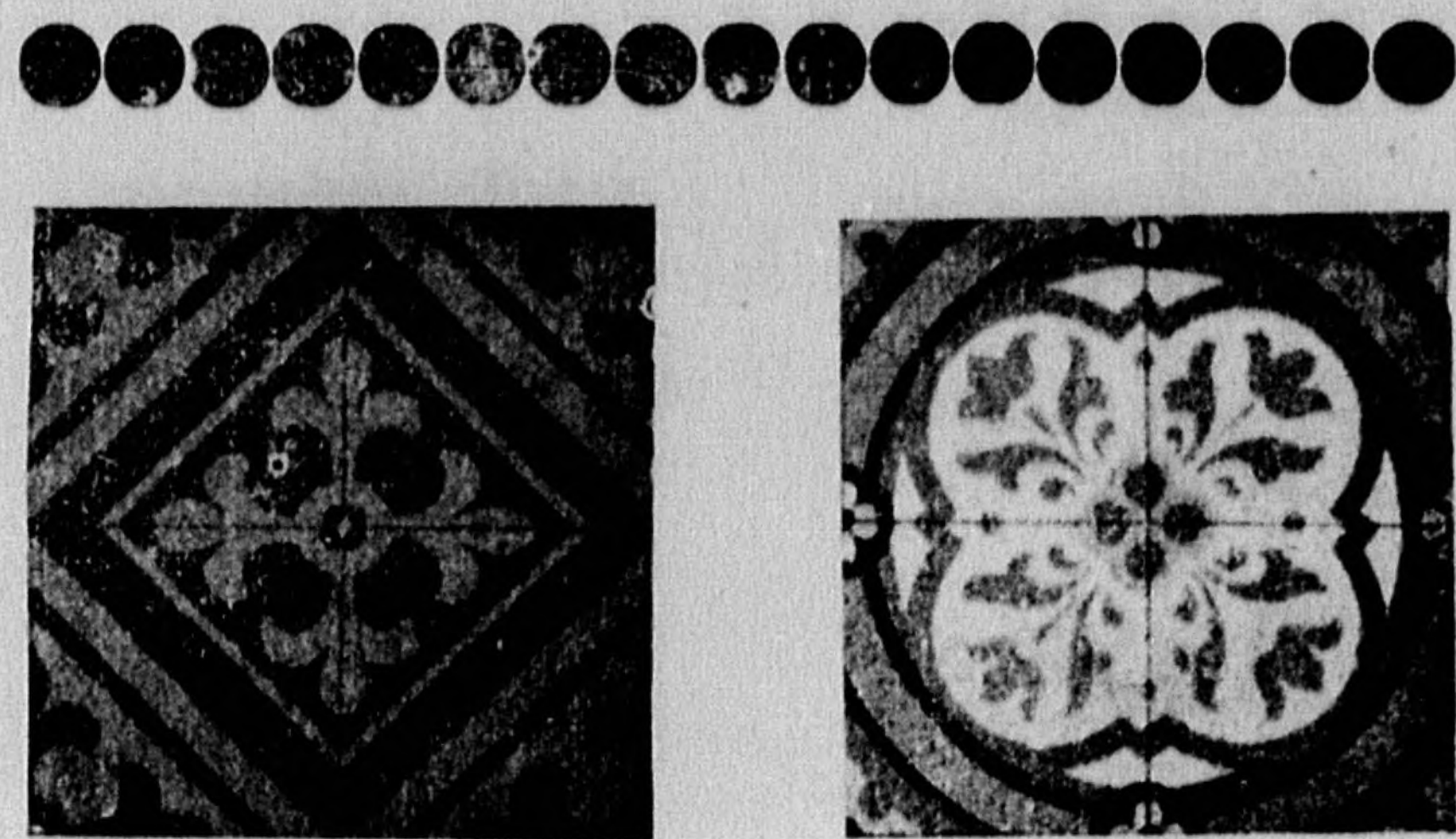
II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben (utánvételezni kérem (postautalvánnyal küldöm (mellékelem bankjegyekben (bélyegekben.)) } A nemtetsző } törlendő.

Pontos cím: _____

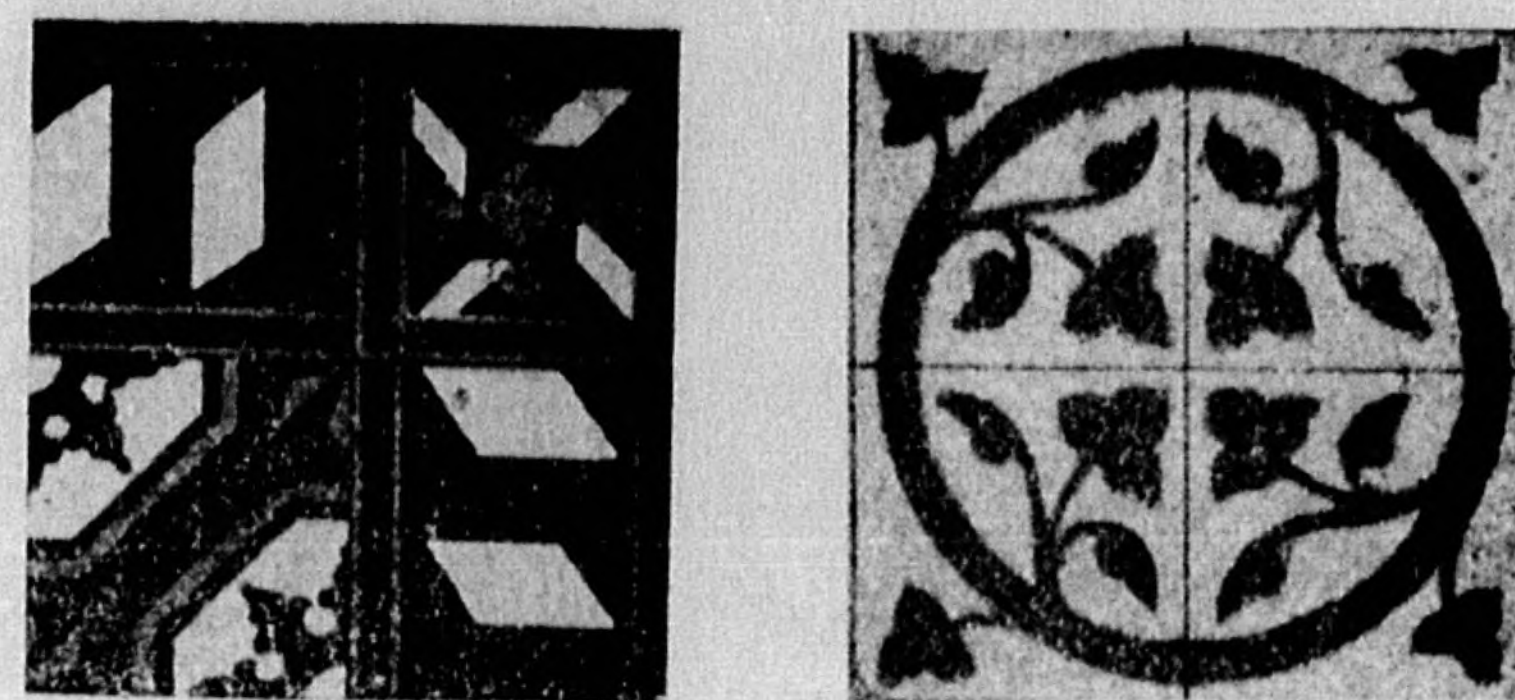
„**Özy Spitzer Simonné és Társa,**

==== **BAJA.** ====

Tégla és cserép gyártás.

Saját gyártmányú egyszerű és diszes

CEMENT LAPOK

és mindennemű cement árú.

Épület díszítmények.

Nagy raktár építő anyagokból u. m.:

Darabos és oltott mész.

BEOCSINI PORTLAND és ROMAN CEMENT.

Gipsz. Kátrány.

ASPHALT, BITUMEN és KAUCSUK ASZPHALT

(nedves falak szárassá tételére).

Aszfalt elszigetelő lemezek.

KÁTRÁNY-, ASPHALT KÖFEDÉL LEMEZEK.

Nádfonat (stuccatur).

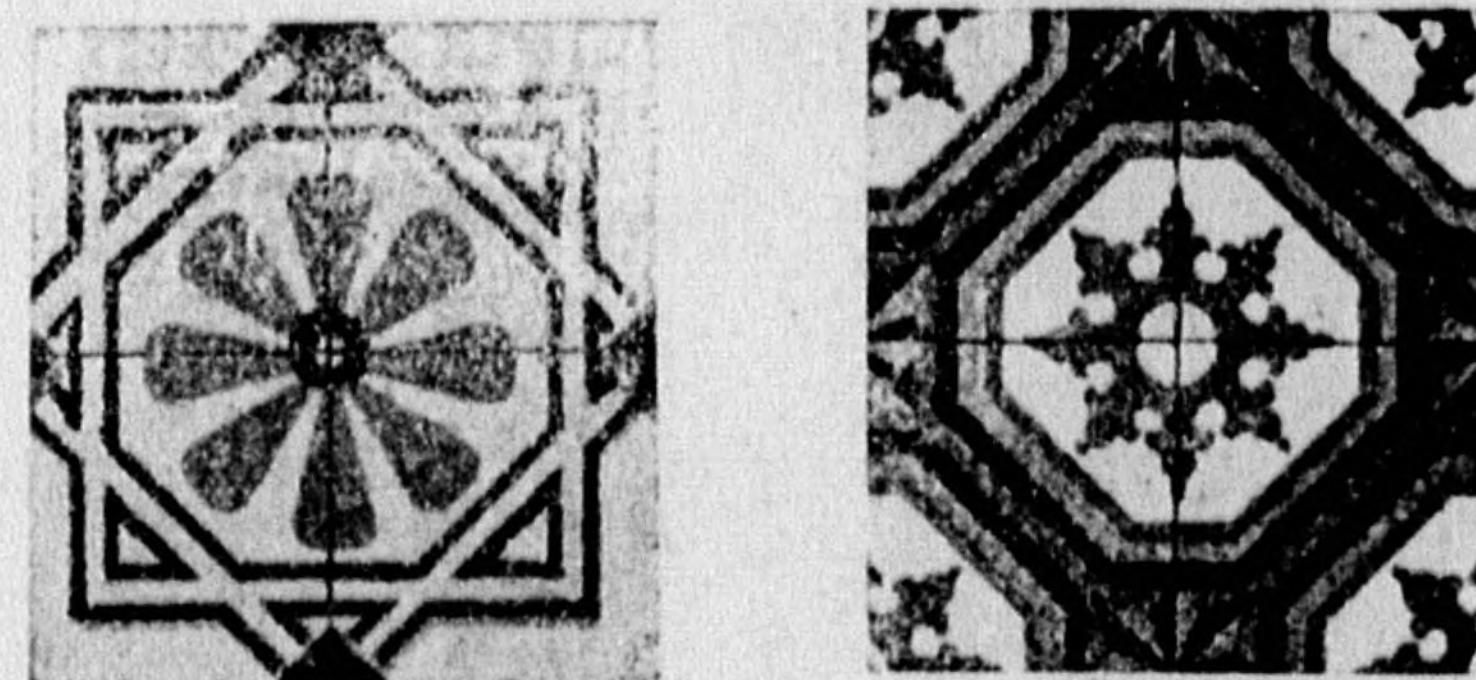
Carbolineum és Tinctoral

— a legjobb fatelítő szerek. —

Fűtő anyagok:

Tűzifa, tatabi tojás-, téglá- és akna-szén.

Budapesti légszeszgyári coaks.

Három hold föld

a vaskuti uton eladó

Kukity Györgynél.

9943 sz.

tkv. 1903

Árverési hirdetés.

A bajai kir. tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést dr. Valentin Emil bajai ügyvéd által képviselt Kovács Ferencz és Orján Pálné szül. Kovács Lidia szeremlei lakosoknak Kovács János (nős Tóth Erzsébettel) szeremlei lakos elleni végrehajtási ügyében 1320 kor. tőke, ennek 1902. évi október hó 1-től járó 5% kamatai, 53 kor. 50 fill. eddigi, 22 kor. ezuttal és a még felmerülendő költségeknél kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-c. 144. és következő §§-ai alapján a szabadkai kir. tör-

vényszekhez tartozó a bajai kir. járásbíróóság területén levő a szeremlei 426. számú betétben végrehajtást szenvedett nevén felvett I. 1—5. sor-szám 176., 1379., 3192., 3644. és 4162. hrszám 108. számú ház és 3 hold 685 négyszög-öldnyi ingatlanokból álló egész jószágtestre 1786 kor. kikiáltási árban az árverési feltételek 7 pontjában körülírt külön feltétel mellett ezennel elrendeli és annak 1903. évi november hó 5-ik napjának délelőtt 10 óráját kitűzi, a midőn a fenebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevők a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az első részletet 30 nap, a másodikat 60 nap, a harmadikat pedig 90 nap alatt mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó- mint letét hivatalba fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számíttatik be. A részletes árverési feltételek ezen kir. telek-könyvi hatóság irattárában és Szeremle község-házánál megtekinthetők.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.
Baja, 1903. évi aug. hó 19. napján.

Mayer
kir. járásbíró.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy tekintettel az őszi idényre leginkább készítetteti szokott **angol munkákra**, ennek megfelelőleg

női divat-termemet

elsőrendű fővárosi angol és francia munkaerők alkalmazásával bővítettem ki.

Különös gondot fordítok arra, hogy női divat-termemben jövőben **elsőrendű confection darabok** u. m.: **sacco, zsák és angol kabátok, palettok és gallérok** valamint costume és angol toillettek a legdivatosabb és izléses kivitelben elkészüljenek. E célra nem kimélve költséget, szerződtettem szakmájában kitűnő és kiváló tehetségű **confection-szabászt és munkást**, kik korábban, több éven keresztül, híres divat-termekben **Párisban, Berlinben és Bécsben**, utólag pedig **Ács és Tsa**, Monaszerly és Kuzmik neves és jóhírű budapesti cégeknél működtek.

Amidőn tehát ezt a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, kérem engem nagyrabecsült sz. bizalmával — úgy mint eddig — a jövőben is megajándékozni. magam pedig igyekezni fogok, hogy a divat-termemből kiadott toillettek és confection darabok izléses és pontos kiállítása által a legmesszebb menő igényeknek is megfeleljenek.

Vidéki megrendelések egy minta-ruha beküldése után pontosan eszközöltetnek.

A m. t. hölgyközönség jóindulatába és kegyes pártfogásába magamat ajánlva, vagyok
kiváló tisztelettel

Schmidt Adolfné,
volt özv. Heislerné.

Lakásom: **Özv. Manhold Istvánné** úrnő házában (Kossuth Lajos-utca 16.)

REISZ és PORJESZ
BÚTORGYÁRA

BÉKÉSCSABA.

Nagyvárad,

Fiók-telepek: **B A J A,**

Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház).

MODERN BÚTOR.

TELJES LAKÁSBERENDEZÉSEK.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitó- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulól felvétetik.

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●

A legjobb

Író ténták „STELLA“ védjeggyel

Másolható ténták „STELLA“

Szines ténták „STELLA“

Tusoldat „STELLA“ védjeggyel

készülnek a „STELLA“ vegyészeti gyárban

— B U D A P E S T E N. —

Főraktár:

Ifj. **WAGNER ANTAL** papirkereskedésében

— ● B A J A. ● — 52—22

● ● Pártoljuk a honi ipart! ● ●